ХОНИН ҺҮРЭГӨӨ ОЛОШОРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

...торголиг нооhотой, амтатай hайн мяха-... сагаан хонидоороо майла талаяа бүрхөө... колхоз, совхозуудайнгаа экономико бэхи-... гэжэ Буряад ороной олонхи аймагуудай ...шадай мүнөө үеын дайшалхы зорилго болоно. ...нитын мал ажалай ашаг урыень дээшэлүүл-... түлөө, хонидhоо ноохо, мяха ехээр абахын, ...ой тоо олошоруулхын түлөө тэмсэхэ гэжэ ...-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект ...заагданхай.

...энэ табан жэлэй туршада республикын кол-... совхозуудта хонидой тоо адагынь 25 про-...ээр олошоруулагдахаар, ноохон 30,1 про-...ээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдаба. Хонин ...гууд илангаяа Зэдын, Сэлэнгын, Хяагтын, ...ын, Баргажанай болон бусад зарим аймагуудта ...олоор үсхэбэрилэгдэхэ юм.

Республикын хүдөө ажахын ажалшадай урдаа ...ша, омогорхохо hалбари—хонин ажал боло-... Тиимэhээ шэнэ табан жэлэй түсэбөөр хараа-...hан зорилгонуудые амжалтатайгаар шийд-... тула мүнөөнhөө оролдохо, энэ жэлдэ абтаhан ...түрэсөө гарза хоролтогүйгөөр томо болгохо ...бүхы колхозингуудай, совхозуудай хүдэл-...шэдэй, нэн түрүүн хонишон, зооветеринарна ...жэлтэ бүхэнэй арюун уялга мүн.

Мүнөө үедэ үбэлэй түл абтажа дүүрэхэ дүтэлөө. Һүүлэй мэдээгээр республикын ажахынуудта 480 мянга гаран хурьгад түлжүүлэгдэжэ байнхай. Энэнь үбэлдөө абтаха түл түрэсын дүрбэнэй гурбан хубинь болоно. Тиин олохон колхоз, совхозуудта, отарануудта хонидынь бүхыдөө тооной хурьгаланхай. Байгша ондо зуун хонин бүриhөө зуу гаран хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байгшадай тоодо Борьёогой совхозой Лодой Цыренов, Арсений Кочнев, Дашацырен Дуринов, Зэдын «Коммунизм» колхозой —Николай Гомбоев, Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой — Дашацырен Доржиев, Базар Будажапов, Дугаржап Чимитов, Социалис Ажалай Герой Балдама Доржиева болон бусад олохон хонишодой бригаданууд ороно. Шэнэ түл Хориин, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта эмхитэй hайнаар абтана.

Эдэ түрүүшүүлэй ажалай онол арга, дүй дүршэлhөө ямар hургаал абамаар бэ? Эгээн түрүүн эдэнэр эхэ хонидоо hайнаар эдеэлүүлжэ, харууhалжа, тобир тарган байлгахые оролдоно. Эхэнь шадалтай, тарган лэ hаа hү шэмэ ехэтэй байжа, хурьгадаа садхааха ха юм. Тиимэhээ эхэдэнь лэ ехэ тэжээл үгэдэг байна. Эхынь бэеэр дамжуулагдажа, тэрэ тэжээл хурьгадта hүн болоно ошоно бшуу. Хоёрдохёор, эдэ түрүү хонишод хурьгадай байра хуурай, hаруул, дулаан байлгажа шададаг. Хото хорёогоо хажуу талаhаань hайса дулаалдаг, хүйтэн шиигтэй байбалнь, тэндээ пеэшэн түлидэг журимтай. Гурбадахяар, хурьгадаа зүбөөр эдеэлүүлхые хүсэдэг. Нялха хурьгадые хэдэн үдэр эхэтэйнь сут байлгажа, hайнаар хүхүүлжэ, эжэлсүүлнэ. Һүүлээрнь үдэртөө хэдэн удаа хүхүүлдэг, hүниндөө сут хонуулдаг байха юм. Үдэртөө хурьгадта минеральна тэжээл, модоной хөө, набша намаа, гидропонно аргаар ургууlhан ногоо, hайхан үбhэ үгэдэг заншалтай. Хонидой хурьгалжа байха үедэ отарануудта үдэрэй гурим паринаар сахигдана, хүн бүхэн даалгагдаhан ажалдаа харюусалгатайгаар хандана.

Зүгөөр шэнэ түл хаа хаанагүй hайнаар абтажа байна гэхын аргагүй. Хонидой хурьга хаяха, хурьгадай үхэл гарзада орохо баримтанууд али олон үзэгдэнэ. Республикын колхоз, совхозуудта абтаhан хурьгадай 2,2 процентнь үхөө, энэнь нёдондонойхиhоо олон гээшэ. Илангаяа Захааминай, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Зэдын аймагуудай ажахынуудта хурьгад олоороо гарзална.

Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хото хорёогой шиигтэй, хүйтэн байhан дээрэhээ аяар 400 гаран хурьгад үхэhэн. Хяагтын аймагай Ехэ-Нутын совхоздо эхэ хонидоо hайса эдеэлүүлэнгүй муудуулhан, зарим хонишодой ажал хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаhан дээрэhээ абтаhан хурьгадай аяар 13 процентнь гарзалшоо. Мүн энэ аймагай Погранична совхоздо олон хонидой хурьга хаяhан, хурьгадай гарзалhан дээрэhээ түл үсөөн абтана. Ахалагша хонишон Ванчик Мункуевай отарада хонидынь түрэжэ дүүрэбэшье, зуун хонин бүридэ миил 63 хурьган түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Түл абалгын халуун хаhада зарим газарта хурьгашадые хүсэд хүрэхөөр табинагүй. Баргажанай аймагта шэнэ түл олоор абтажа захалhаар hара шахуу боложо байна. Теэд мүнөө хүрэтэр олохон отарануудта сакманщигууд дуталдана. Жэшээнь, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо олон хурьгашад дутуу. Аймагай зургаануудhаа, предприятинуудhaa эльгээгдэhэн хурьгашад неделиболоод лэ hэлгэлдэжэ байдаг. Энэ ушарта хонишодто тон бэрхэшээлтэй, хүндэ хүшэр болоно. Иимэ байдалые зүбшөөхын аргагүй, сакманщигууд адагынь 40—50 хоногоор эльгээгдэхэ гуримтай бшуу.

Үбэл гараhан хурьгадаа hайнаар түлжөөхын хажуугаар апрель—май hарада хурьгалха хонидоо зүбөөр эдеэлүүлхэ, харууhалха, хабарай түл абалтада бэлдэхэ шухала. Хабарай hарануудта республика дотор 10 мянга гаран хонин хурьгалхаар хүлеэгдэнэ. Энэ бага хэрэг бэшэ. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд хабартаа хурьгалха хонидой отарануудта анхарал табижа, эхэ хонидой тамирые hуларуулхагүйн тула хэмжээ абаха болоно. Үнгэрhэн жэлдэ хонидоо тобир тарганаар ондо оруулжа шадаhан лэ хонишод хабартаа зуун хонин бүриhөө зуу гаран хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлhэн.

Хонишод, хурьгашадай сүлөө забгүйгөөр ажаллажа байhан үедэ тэдэнэрэй эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха, ажал хүдэлмэридэнь аля болохоор туhалха гээшэ хүдөөгэй партийна организацинуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй уялга. Зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд уряал, захяа захиралта хүлеэнгүйгөөр отарануудаар ябажа, хони, хурьгадые зүбөөр эдеэлүүлхэ, үбшэ хабшанhaa hэргылхэ талаар хонишодто бодото туhаламжа үзүүлхэ ушартай.

Нухэд хонишод! Республикынгаа түрүүшүүлэй жэшээгээр зуун хонин бүриhөө зуу гаран хурьга абажа, түрэл партиингаа XXIII съездые ажалай амжалтаар угтаад, шэнэ табан жэлэй түсэбэй эхин жэлдэ абаhан уялгаа абьяастайгаар дүүргэжэ, хэлэhэн үгэдөө эзэн байхаар ажаллыт.

ХОРИИНХИД ЭЛИДХЭНЭ

...ПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэр-... социалис мүрысөөндэ аймагаймнай сов-...удай малшад эдэбхитэйгээр хабаадалса-...гүрэндэ hү, мяха, үндэгэ худалдаха квар-...лайнгаа түсэбые мартын 19-дэ дүүргэбэ.

...ажалай продукци нёдондоной энэ ...ниhөө нилээд дээшэлээ. Гүрэндэ худал-...hан мяханай хэмжээн 3670, hүн—2760 ...нерээр ехэдхэгдээ. 50 мянгаар олон үндэ-...гүшаагдаа. Малай ашаг шэмэ дээшэлүүл-...рэгтэ илангаяа Хүрбын, Хэжэнгын, Зага-..., Үдын совхозууд ехэ амжалта туйлаба.

Аймагаймнай совхозууд түрэл партиингаа съездын нээгдэтэр кварталайнгаа түсэбhөө гадуур 2 мянга гаран центнер hү, 5800 центнер мяха, 150 мянган үндэгэ гүрэндөө худалдаха. Энэ зорилгонь амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

Б-Н. АЮРОВ,
КПСС-эй Хориин райкомой секретарь.
Б. РЫБДЫЛОВ,
аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
А. РАНДИН,
аймагай үйлэдбэриин управлениин начальник.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 67 (11053) | **1966 оной мартын 22, вторник** | **Сэн 2 мүнгэн**

...Екатерина Бутуханова институт ...түргэhэнэйнгээ hүүлдэ фермэ ...дэ ажаллахаяа гараа hэн. Мүнөө ...энгын аймагай Химнын совхо-... Цайдамай МТФ-дэ осеменато-...ар хүдэлнэ. Үнгэрhэн жэлдэ ...ринь үнеэд искусственна ар-...ар урэжүүлэгдэжэ, зуун үнеэн ...риhөө 95 тугал абтаа. ЗУРАГ ...ЭЭРЭ: Е. Бутуханова.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ҺААЛИШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Социалис мүрысөөндэ шударгыгаар оролсоhон Хуурай Хобогой фермын hаалишад hү hааха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые мартын 15-да дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэбэ. Һаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ колхозой үнишэй hаалишан Намжил Дашиевна Модокова шалгаржа, түрүү hуури эзэлнэ.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэн.

БАРИЛГАШАД ШАЛГАРАА

Барилгын организацинуудта, үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдтэ түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, техникын шэнэ hонин тухай мэдээсэл, соносхол hайнаар эмхидхэхэ асуудалда зорюулагдаhан харалга үнгэрэгшэ жэлэй июлиин нэгэнhээ декабриин 31 болотор үнгэргэгдэhэн юм. «Главвостоксибстройн» коллеги, профсоюзуудай Буряадай, Эрхүүгэй, Шэтын обкомуудай президиум, барилгын индустриин научно-техническэ бүлгэмэй областной правленинүүд энэ харалгын дүн hаяхан согсолон гаргаба.

«Главстройн» бүхы организаци, предприятинуудта техническэ мэдээсэл болон түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри харалгын үедэ нилээд hайжаруулагдаа гэжэ харалгын дүн согсолхо тусхай комисси тэмдэглэhэн байна. Хахад жэлэй туршада 500 мянга гаран түхэригэй алмалта үгэхэ 211 хэмжээн бэелүүлэгдээ. Техническэ мэдээсэлэй ниитын 40 бюро эмхидхэгдээ. Тэдэнэй хүдэлмэридэ 250 шахуу хүн хабаадалсадаг болоо. Ганса Буряадай барилгын управлениин 52 эдэбхитэйшүүл харалгын үедэ үүсхэл гарган шалгараа.

«Иркутскжелезобетон» гэhэн үйлэдбэриин нэгэдэл харалгын дүнгөөр нэгэдэхи hуури эзэлжэ, 500 түхэригэй мүнгэн шангаар, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Буряадай барилгын управлени (начальнигынь К. А Восканянц, главна инженерынь У. И. Шейн) хоёрдохи hууриda гараа. 350 түхэригэй мүнгэн шанда, Хүндэлэлэй грамотада хүртэлсөө. Управлениин коллектив 58 шэнэ арга нэбтэрүүлжэ, 32,5 мянган түхэригэй алмалта хэhэн юм. «Иркутскжилстрой» трест 3-дахи, «Читацелинстрой» 4-дэхи hуури эзэлжэ, мүнгэн шангаар, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

Республикымнай барилгашадай дундаhаа гэр барилгын комбинадай коллектив hайн үрэ дүн харуулаа. 8-дахи барилга-хабсаралгын управлениин коллектив (главна инженерынь Л. М. Людалун, техническэ информациин талаар инженер В. Я. Гвоздев) июлиин нэгэнhээ декабриин дүүрэтэр 16.0 мянган түхэригэй арьбалалта хэhэн юм. 1-дэхи, 3-дахи СМУ-гай хүдэлмэрилэгшэд техническэ информаци шудалжа, хэрэгтэй онол арга нэбтэрүүлнэ.

Харин түрүү онол арга хэрэглэхэ талаар бии байhан дутагдалнууд хүсэдөөр усадхагдаагүй. Зарим управленинүүд, тусхайлбал, 7-дохи, 10-дахи, 2-дохи СМУ-гай коллективүүд түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, техническэ мэдээсэл шэнжэлхэ хүдэлмэри ёhотойгоор эмхидхэнэгүй. Тиимэhээ эдэ предприятинуудта мүнгэн зөөри, материал алмаха талаар мүртэй тэмсэл ябуулагданагүй.

И. ПАССЕК,
Барилгын управлениин техническэ мэдээсэлэй бюрогой ахалагша инженер.

АРЬБАЛЬНАЙ АШААР

Байгал далайн эрьеэр зурыhан түмэр замаар сүүдхэ бүхэндэ хэды ехэ ашаан зөөгдэнэб. Тон ехэ, хэлэхэ, хэмжэхын аргагүй гээшэ. Далайн урда эрьедэ оршодог Мысовая станциhаа хүндэ ашаатай поезднууд гаражал байдаг.

КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаhан түмэр замшад эдэ үдэрнүүдтэ хамаг хүсөө элсүүлэн, хаба шадалаа харуулжа байна. Һүүлэй үедэ локомотивуудай экипажууд түлишэ арьбалха талаар ехэ амжалта туйлаа.

Дунда зэргын ашаатай (3200 тонно) поездые Мысовая станциhаа Улаан-Үдэ хүрэтэр абаашахадаа, 1180—1250 килограмм түлишэ гаргашалагдаха нормотой. Тепловозой машинистнууд хүсэтэ «хүлэгүүдтээ» техническэ харууhа hайнаар хэжэ, дүүрэн хүсэн соонь ашаглана. Машинист М. Д. Качин январь hарада 3328 килограмм түлишэ арьбалhан hаа, февраль hарада аяар 4606 килограммда хүргэhэн байна. Тэрэшэлэн машинистнууд В. М. Стригин, В. Селиверстов, А. Ф. Аверин гэгшэд февральда, мүн мартын түрүүшын хахалта тус бүридөө хэдэ мянган килограмм шэнгэн түлишэ арьбалаа. Жэлэй эхинhээ хойшо Мысовая станциин локомотивна депо 57.115 килограмм дизельнэ түлишэ арьбалаа.

А. ХАЛТУЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ҺУНГАХА ҮДЭР ДУУГАА ҮГЭЛГЫН САГ ТУХАЙ

...hунгагшадай, ниитын эмхинүүдэй хүсэлэнгые хараада абажа, Совет ...лис Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиум нигэжэ ...ообо:

1. СССР-эй Верховно Соведые hунгалгын үдэр нютагай сагаар үг-...эй 6 часhаа үдэшын 10 час хүрэтэр hунгагшадай дуугаа үгэдэг бай-...р тогтоохо.

2. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной январиин 9-... Указаар баталагдаhан, «СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта тухай ...лэй» 74, 84-дэхи статьянуудые нигэжэ найруулха:

«**Статья 74.** Һунгалтын үдэр нютагай сагаар үглөөнэй 6 часhаа үдэ-... 10 час хүрэтэр hунгагшад дуугаа үгэхэ».

Статья 84. Һунгалтын үдэр, үдэшын 10 часта hунгуулиин участ-... комиссиин түрүүлэгшэ дуугаа үгэлгын дүүрэhые соносхохо, тингээд ...сынь hунгуулиин хайрсагуудые нээжэ захалха».

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ПОДГОРНЫЙ
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1966 оной мартын 19.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА ТҮЛӨӨЛЭЛГЫН НОРМЫЕ ХУБИЛГАХА ТУХАЙ

Национальностьнуудай Соведтэ союзна республикануудhаа түлөөлэл-...үргэдхэхэ зорилгоор Совет Социалис Республиканууда Союзай Вер-...но Соведэй Президиум нигэжэ **тогтообо:**

1. Союзна республика бүхэнhөө Национальностьнуудай Соведтэ 32 ...утат hунгагдадаг байхаар тогтоохо.

2. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной январиин 9-... Указаар баталагдаhан «СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта тухай ...лэй» 25-дахи статьягай хоёрдохи хубиие нигэжэ найруулха:

«Союзна республика бүхэндэ 32 округ, автономно республика бүхэн-... 11 округ, автономно область бүхэндэ 5 округ, национальна округ бү-... hунгуулиин нэгэ округ байха нормотойгоор Национальностьнуудай ...тэ hунгаха hунгуулиин округуудые эмхидхэн байгуулха, Националь-...ностьнуудай Соведтэ hунгаха округ бүхэнhөө нэгэ депутат hунгагдаха».

3. Энэ Указые, СССР-эй Конституциин (Үндэhэн хуулиин), 35-дахи ...тьяда зохихо хубилалта оруулха тухай дурадхалые СССР-эй Верховно ...дэй баталамжада табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1966 оной мартын 19.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ҺУНГАХА ҺУНГУУЛИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИССИДА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛГЭ

СССР-эй Верховно Соведые hунгаха hунгуулиин Центральна комиссида кандидадуудые дэбжүүлгэ орон дотор мартын 19-дэ эхилөө.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй Президиумэй үргэн заседани болобо. Энээндэ профсоюзуудай центральна комитедүүдэй ба соведүүдэй түрүүлэгшэнэр, Москвагай болон Московско областиин профсоюзуудай городской, областной комитедүүдэй, ниислэл хотын хэдэ хэдэн предприятинуудай фабрично-заводской комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, центральна эмхинүүдэй. ВЦСПС-эй аппарадай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй түлөөлэгшэд хабаадаа.

СССР-эй Верховно Соведые hунгаха hунгуулиин Центральна комиссида Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй түлөөлэгшые дэбжүүлхэ асуудал Президиум дээрэ хэлсэгдээ.

СССР-эй Верховно Соведые hунгаха hунгуулиин Центральна комиссида ниислэл хотын профсоюзна эмхиhээ ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин дэбжүүлэгдэбэ. В. В. Гришин заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэрээндэ иимэ найдабари үзүүлhэнэйнь түлөө баясхалан хүргөө. Тиигээд КПСС-эй XXIII съездын, СССР-эй Верховно Соведэй болохоёо байгаа hунгалтын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ асуудалаар профсоюзна эмхинүүдэй дүүргэхэ зорилгонууд тушаа тогтон хэлэбэ.

СССР-эй Верховно Соведые hунгаха hунгуулиин Центральна комиссида иимэ хүнүүд дэбжүүлэгдээ гэбэл:

Советскэ Союзай Коммунис партиин Московско городской комитедhээ—КПСС-эй Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь Н. В. Егорычев.

Украинын коммунис эмхиhээ—Украинын КП-гэй ЦК-гай хоёрдохи секретарь А. П. Ляшко.

СССР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэд болон хүдэлмэрилэгшэдhөө—СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент академик В. П. Константинов.

Верхне-Исетскэ металлургическа заводой (Свердловск хото) хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадhаа—энэ предприятиин нэгэдэхи листопрокатна цехэй вальцовщигай туhалагша В. Г. Лущин.

СССР-эй Уран зохёолшодой холбооноо—уран зохёолшо, РСФСР-эй уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь Л. С. Соболев.

Туркмениин ССР-эй Мургабска районой «Комсомол» колхозhоо—хүдөө ажахын артелиин ахалагша хонишон Ш. Мергенов.

Совет эхэнэрнүүдэй комитедhээ—СССР-эй летчик-космонавт, Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. В. Николаева-Терешкова гэгшэд дэбжүүлэгдээ.

(ТАСС).

Малай үбэлжэлгэ—мүнөөдэрэй шухала хүдэлмэри

ХЭЗЭЭ ГУРИМТАЙ БОЛОХО ЮМ?

Хабар тээшээ үбhэ тэжээл хомор боложо, малшадта нилээд бэрхэтэй саг тохёолдодог гээшэ. Хэды тиимэшье hаань, бүхы арга боломжоёо зүбөөр хэрэглэжэ, үнэн зүрхэнhөө оролдожо хүдэлхэдөө малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ шададаг фермэ, гүүртэнүүд бии ха юм.

Охин-Булагай совхозой түбэй hаалиин фермынхид (даагшань С. Швецов) тиигэжэ үбэлжэлгын үедэ hү hаалиа дээшэлүүлхын түлөө бодотоор оролдоно гэхын аргагүй. Эндэ бүхы 276 үнеэдhээ үдэртөө оройдоол 650—700 литр hүн hаагдана. Энээниинь үнеэн бүридэ хубаахада гурбаншье литр хүртэнэгүй ха юм. Үнгэрэгшэ январь, февраль hарада хамта 480 центнер hү hааха түсэбтэй аад, оройдоол 330 центнер hаагаа. Мүнөө hү hааха, гүрэндэнье туушаха кварталайнгаа түсэб яашье дүүргэжэ шадахаяа болёод байна. Фермын нэгэншье hаалишан арбан хоногой, hарынгаа даабари дүүргэнэгүй.

— Малай эдихэ үбhэ тэжээл хомор болоод лэ үнеэднай ехээр хожороо,—гэжэ фермые даагша С. Швецов хэлэнэ.

Теэд гансашье үбhэ тэжээлээр хомор болоhондо фермынхид hү багаар hаана бэшэ. Илангаяа ажалай эмхидхэлэй муу, хүдэлмэриин журамай hула дээрэhээл иимэ тулюур туйган байдалда ороо. Зарим hаалишадай үбдөөд гү, али ямар нэгэн шалтагааhaa ажалдаа ерэхэгүйдэнь үнеэдынь 3—4 хоногто hаалгаагүй байдаг. Үнгэрхэдөө зарим hаалишадай ямаршье шалтагаангүйгөөр үдэшэ, үглөөниинь үнеэдээ hааха ерэдэгүйшье ушар бии. Малайнь байра соо, газаагуур үнинэй арилгагдаагүй, үбhэгсөө шэбхэ шабааhан. Үнеэдтэ гидролизно аргаар hолоомо буйлуулан эhээжэ эдюулдэг нэрэтэй. Тэрэнь тон муугаар бэлдэгдэнэ. Тиимэhээ энээниинь үнеэд эhоор эдинэгүй. Ядахын сагта тэрэнииье таhалдашана. Юуб гэхэдэ, hолоомон хаhа сагтаа асарагданагүй ха юм.

Зарим хүнүүд ажалдаа эзэн бусаар хандана. Тээсгэн hаалишан Осипова түрэхэёо байhан үнеэгээ хүйтэн, дороо ёhоор дэбдихэргүй байрадаа хаагаад орхижорхиhониинь, тэрэнь түрөөд, тугалайнь дүрбэ мүсэ хүлдэшоо. Мүнөө тэрэнэй түлөө харюусаха хүниинь олдоногүй. Һаалишан «би зэмэтэй бэшэб, харуулшан ягаа юм» гэнэ. Харуулшан бэhал «энэ минии хэрэг бэшэ» гээд удаа оруулнагүй.

Бүхы ажал хүдэлмэрине hайнаар эмхидхэхэ, ажалай журам шангаааха тушаа фермые даагша ямаршье хэмжээ абанагүй. Иигэжэ байхадаа ягаад hү ехээр hааха-б даа. Аргань үгы.

А. ГУСЕЛЬНИКОВ.

Бэшүүрэй аймаг.

...ООПЕРАТОРНУУДАЙ ТҮСЭБ: 615 МЯНГАН ЦЕНТНЕР ЗАГАҺАН

...РСФСР-эй эд хэрэглэгшэдэй ...перациин загаhанай ажахы-... ерэхэ табан жэл соо 615 ...ын центнер загаhа бариха ...й байна гэжэ ТАСС-ай кор-...респондентдэ Роспотребсоюзай ...лениhээ мэдээсэбэ.

...ээтэй дашарамдуулан, Рос-... Федерациин кооператорнууд ...доторхи уhануудые ашатай урэтэйгөөр хэрэглэхэ, загаhа үдхэдэг нуур сөөрэм үргэдхэн хүгжөөхэ түсэбүүдые табинхай. Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин областной, хизаарай ба республиканска (АССР-нүүдэй) хэдэ хэдэн эмхинүүд загаhа үдхэхэ ехэ ажахынуудые эмхидхэн байгуулхаар хараална.

1964, 1965 онуудта Калининска, Саратовска областьнууд дотор тогтоогдоhон иимэ ажахынууд ехэ ашаг үрэтэй байгаа. Калининска областиин кооператорнууд мүнөө 5000 гаран гектар талмайтай 42 уhа сөөрэмүүдhээ загаhа баридаг болонхой. Урдань эндэ ямаршье олзоборилго хэгдэдэггүй шахуу байhан юм. Эдэ ажахынуудай ашаар Калининска облпотребсоюз загаhа барилгаяа хоёр жэл соо 2,5 дахин нэмээгээ. Саратовай кооператорнууд загаhа үсхэдэг ажахы эмхидхэhэнhээ хойшо загаhа барилгаяа жэл соо 2 дахин ехэ болгоо.

Мүн Кемеровскэ областьдо загаhа үдхэдэг 250—300 гектар талмайтай ехэ нуур сөөрэмүүд тогтоогдохоор хараалагдана.

ПАРТИИН ТҮСЭБ—АРАДАЙ ТҮСЭБ

КПСС-эй XXIII съезды(н)
Директивэнүүдэй проект(ы)
зүбшэн хэлсэнэбди

ЗАХААМИНААРХИН ДУРАДХАНА

Аймагай колхозуудта болоhон партийна, мүн ажалшадай хамтын суглаанууд дээрэ хэлэhэн үгэнүүдhээ абтаhан тобшохон ажаглалтанууд.

Севооборот хүсэндэнь хүргэхэ

Хамнейн XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр Субанов ингэжэ тэмдэглэнэ: бидэ газар тарьяалангаа хангалтагүйгөөр эрхилнэбди. Тэрэнhээ боложо, ороохо тарьян муугаар ургана. Севооборот гээшые заатагүй хүсэндэнь хүргэхэ хэрэгтэй болоо. Манай нютагай эрхэ байдалда сэбэр паар ехэ ашагтай гэжэ hананаб, Жэшээнь, нёдондо сэбэр паарта тарилга хэhэн газарhаа гектар бүриhөөнь 17,5 центнер ороохо абаа hэн. Харин hолоомоной узуурта тариhан газарhаа хоёр дахин бага ургаса хуряагдаа. Тиимэhээ сэбэр паар элдүүрилхэ гээшэ ехэл туhатай хэрэг.

Гадна газар дайдаар яhала баямди. Элдүүрилхээр газар элбэг. Шэнэ газар ехээр ашаглаха арга боломжо нилээд ехэ.

Шэлэмэл үрэhэн хэрэгтэй

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр Бутин ажахы доторой арга боломжые гүйсэд дүүрэн ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ асуудалда анхаралаа хандуулба. Тиихэтээ хамта тарьяанай ургаса дээшэлүүлхэ арга боломжо угаа баян. Гэн гэтэр мүнөө болотороо урдань зохёогдоhон севооборот баримталагданагүй. Гадна шанартаа хүргэгдөөгүй сорт муутай үрэhөөр тарилга хэжэ, ехэ хохидолдо оронобди. Энээндэ эсэс табиха саг ерээ. Тиигээгүй hаа, мүртэй юумэ туйлахагүйбди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Харгыгүйhөө уламжалан...

Урданай колхозник, пенсионер нүхэр Дамбаев колхозойнгоо хамтын суглаанай боложо, тэндэ угаа удха шанартай асуудалай зүбшэн хэлсэгдэжэ байхада, үгэ хүүрээ хуряагаад hууха аргагүйдөө.

— Манай Сагаан-Нугада мүнөө үедэ мянгаад толгой үхэр байрладаг. Тэндэ газар дайдашье барагдашагүй. Тэрэ газарые шугы бургааhанhаань сэбэрлэжэ, намаг налхинынь хатаажа, сабшалан болон тарьялан болгохо шухала. Малай олоороо байрладаг энэ нютагта газар хахалжа, малай тэжээлэй ургамалнуудые ехэ талмайда тарижа боломоор. Зүгөөр тэрээн уруу нэн түрүүн hайн харгы татаха хэрэгтэй болоно. Колхозой ударидагшад энээн тухайгаа, юрэдөө, бодомжолыт. Арга шадабаримнай мүнөө ехэ болоо ха юм — гэжэ тэрэ үбгэн «40 лет Октября» колхозой хамтын суглаан дээрэ дурадхаба.

Шахалгын совхоз эмхидхэхэ

Захааминай аймагай колхозуудай гол hалбаринь мал ажал болоно. Жэл соо нилээд олон үхэр гүрэндэ тушаагдана. Зүгөөр бэлэдхэлдэ үгтэхэ малые шахан таргалуулха тусхай мэргэжэлтэй ажахы аймаг соомнай үгы байна. Тиимэhээ арбан колхозой үндэhэ hуури дээрэ үхэр шахалгын тусхай мэргэжэлтэй совхоз тогтоохо гэhэн дурадхал колхоз бүхэндэ болоhон суглаан дээрэ оруулагдаба.

А. БУТИН.

—□—

«Скототкормтрестын» Улаан-Үдын гахай тэжээлгын совхозой нэгэдэхи отделенинхид ехэхэн суудаа гаранхай. Мүн КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо мяха элбэгжүүлхэ тухай яhала хэлэгдэнэ ха юм. Тиимэhээ гахай тэжээгшэд тэдэнэйнгээ шэгнүүрые дээшэлүүлхын хойноhоо ехэ оролдоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхид түсэбhөө гадуур 400 центнер гахайн мяха гүрэндэ тушааhан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гахайшан К. Казазаева тэжээл үгэдэг оньhон түхеэрэлгэ хаража байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

—□—

ХҮДӨӨ АЖАХЫ

НИИТЫН МАЛДА—ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин hалбаринуудые түргөөр хүгжөөхэ арга олгохо, тусгаар шэглэлтэй болгохо тухай КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо заагдана. Энэ талыень баримталан, манай республикын колхоз, совхозуудта энээнhээ урагша КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй табиhан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ ямар хүдэлмэри ябуулагдаhан, хойшодоо юу хэгдэхэ байhанииень хаража үзэебди.

Һүүлшын жэлнүүдэй дүнгүүдые согсолон харахада, республика доторнай мал ажахы, тэрэнэй продукци абалга гол түлэб ниитын малай тоо толгойн олошороhонhоо зарим хубяар дээшэлhэн байна. Хэрбээ 1954—1958 онуудта хамта 14,1 мянган тонно мяхан абтаhан байбал, 1958—1964 онуудта 19,8 мянган тонно болоо гэхэ гү, али 40,4 процентээр нэмээ. Энэ үеые сасуулан харахада, hүн—40, нооhон—61, үндэгэн—93,2 процентээр дээшэлhэн. Мал ажалhаа продукци абалга ниитын малай олошороhонhоо нэмээшье hаа ондоо талыень бодожо гаргахада, үнеэн бүриhөө абтаhан hүн урдынхиhаа бага болоhон. Энээниие нимэ сасуулбари гаргажа, хараябди. 1958 ондо колхоз, совхозууд дунда зэргээр үнеэн бүриhөө 1281 килограмм hү haahан байгаа. Харин 1965 ондо 1246 килограмм haагдаа. Хонин бүриhөө нооhо абалга баhал бииарагүй, нэмэhэн юумэниинь үгы.

Ингэхэдээ малай ашаг шэмэ абалга үшөөл hанhанда хүрэнэгүй гээшэ. Шалтагаанинь юуб гэбэл, эхэ мал олооро hубайрна, гүл үсөөн абтана. Колхоз, совхозуудта үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри мууса ябуулагдана. Үүлтэр hайтай, ашаг шэмэ ехээр үгэдэг мал олоор үсхэбэрилхэ хэрэгтэ анхарал багаар табигдана бшуу. Ниитын малда үбhэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдэжэ абтанагүй, малай үбэлжэлгэ гарза хоролтотойгоор үнгэргэгдэнэ. Нёдондо колхоз, совхозуудта үнеэдэй үбhэ тэжээл хомор байжа, үбэлэй үедэ бага hүн haагдаhан дээрэhээ республика доторнай үнеэн бүриhөө дундa зэргээр 1246 килограмм hүн haагдаа. Хэрбээ үнеэдые hайнаар эдеэлүүлээд байбал, haали ехэдхэхэ арга боломжо байгаа гү? Байгаа. Энээниие түрүү haалишадай дүй дүршэл харуулна ха юм. Тусхайлан хэлэхэдэ, Буряадай хүдөө ажахын институдай hуралсалай ажахын haалишан А. Е. Степанова жэлэй туршада үнеэн бүриhөө 1674 килограмм hү haahан байна. Энэ haалишан үнеэдээ hайнаар харууhалhан, шанартай тэжээл дээрэ байлгаhан шуу. Тиимэшье haань, республикымнай олонхи ажахынууд бүдүүн тэжээлээр дуталдангии байбашье, малда үгтэхэ тэжээлые шанаржуулан арьбалха, белок ехэтэй болгожо үнеэдтэ эдюулхэ хэрэгые hайса анхарнагүй. Ушар тиимэhээ 1964—1965 оной үбэлжэлгын үедэ гаргагдаhан бүхы тэжээлэй шанарайнь талые тодорхойлходо, ехэнхидээ витамин болон минеральна зүйл багатай тэжээл үгтэhэн. Энээнhээ боложо, малда тэжээл үлүүсэ ехээр гаргашалагдаhан байна бшуу.

Малай тэжээлые шанартай болгохын тулада бобово ургамалнууд элбэгээр тариглаха байhанинь элитэ. Илангаяа хүсы үбhэн, клевер, вика, горох гэхэ мэтын ургамалнууд шанартай тэжээл болодог. Эдээниие тарихадаа, эрхим сортын үрэhэ хэрэглэхэ шухала. Научна хүдэлмэрилэгшэдэй шэнжэлhэнэй ёhоор бобово ургамалнуудай шанар hайн, голой үбhэ ногоондо орходоо хоёр дахин ехэ протеинтэй байна.

Шэнэ табан жэлэй туршада республикымнай колхоз, совхозууд малдаа хоёр-гурба дахин ехэ тэжээл бэлдэн абаха зорилготой.

Энээниие бэелүүлхэ гээшэ тиимэ хүнгэн хэрэг бэшэ. Мүнөө үедэ сабшалан, бэлшээриин ехэхэн газар хүсэдөөр эдлэгдэнэгүй, мүн тэжээлэй ургамалай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ анхарал хандуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, hүүлшын арбан жэлэй туршада тэжээлэй ургамалнууд таригдадаг газар 2,5 дахин гэхэ гү, али 82,4 мянган гектарhаа 206,8 мянган гектар болотороо үргэдхэгдэhэн байха юм. Энэ үе соо гектар бүриhөө абтаха ургасын хэмжээн бага болохоhоо бэшэ, харин дээшэлээгүй бшуу.

Тиимэhээ шэнэ табан жэлдэ ямар хүдэлмэри ябуулагдаха болоноб? Малай тэжээлые 2—3 дахин ехэдхэхэдээ, гол түлэб абтаха ургасыень ехэ болгохо, агротехническэ заабаринуудые наринаар сахижа, газараа шанартай hайнаар элдүүрилхые оролдохо ёhотойбди.

КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо эдлүүриин газарай гектар бүхэниие ашагтайгаар хэрэглэхэ тухай тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Энэ гээшэмнай газарай үрэжэл hайжаруулжа, уhалалга үргэнөөр хэжэ, химиин туйлалтануудые хэрэглээгүйдэ, ороохо тарьяа, үбhэ ногоо болон бусад ургамалнуудай баян ургаса абахын аргагүй.

Манай республика дотор тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие интенсификациин замда оруулжа, газар тарьялангые зүбөөр эдлэдэг болохо, ажалай болон мүнгэ зөөриин бага гаргашатайгаар ехэ тэжээл үйлэдбэрилхэ арга яhала бии. Энээниие сортучастогуудай болон научна хүдэлмэрилэгшэдэй тодорхойлhон баримтануудhаа элеэр харанабди. Тарьялан дээрэ малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ, илангаяа кукуруза, саахарай свёкло, хартаабха, бобово ургамалнууд ехэхэн hуури эзэлхэ болоно.

Тиихэдэ манай республика дотор сабшалангай болон бэлшээриин газарые зүбөөр хэрэглээгүйдэ аргагүй. Энээндэ яахадаа ехэ анхарал табигданаб гэбэл, хээрын бэлшээри дээрэ жэлэй ехэнхи сагта мал адуулагдадаг ха юм. Зунай бэлшээриин үедэ мал ажалhаа абтаха продукциин эгээл диилэнхи хубинь үйлэдбэрилэгдэнэ. Тусхайлхада, нёдондо республикымнай колхоз, совхозууд жэл соо haагдаhан hүнэй 53 процентые июнь — октябрь hарануудта абаа. Гүрэндэ тушаагдаха бүхы малайнгаа 70 процентые зунай бэлшээриин хаhада таргалуулжа, намартаа тушаагаа. Энэ талыень харахада, бэлшээри, сабшалангhаа колхоз, совхозуудта ашаг олзо ехээр ороно. Илангаяа зунай бэлшээриин хаhада мал ажалhаа абтаха продукцида мүнгэ зөөри багаар гаргашалагдана. Тиимэhээ хямда сэнтэй мяхан, hүн абтана.

Тиигэбэшье мүнөө үедэ сабшалан, бэлшээри hайжаруулха хүдэлмэри үшөөл хангалтагүй. Республикымнай ажахынуудта миллионhоо үлүү гектар бэлшээриин, 180 мянганиинь шугы бургааhанда дарагдаhан, 103 мянган гектарынь уhа намагта эзэлэгдэhэн байна бшуу. 400 мянган гектар сабшалангай оройдоол 300 мянганиинь гэхэ гү, али 75 процентнь сабшагдажа абтана. Энээнэй хажуугаар сабшалангай ургаса бага, гектар бүриhөө дунда зэргээр арайхан 6—7 центнер үбhэн хуряагдана.

Энээнhээ саашадаа колхоз, совхозуудта сабшалан, бэлшээри ямараар хэрэглэгдэхэ болоноб гэбэл, иимэ хэмжээнүүд хараалагдаха ёhотой:

1. Сабшалан болон бэлшээриин газарай хүрьhэ шорой hайжаруулха.

2. Үбhэ ногооной ургаса багатай сабшалангай зарим хубиие бүри hайнаар үтэгжүүлхэ, уhалха.

3. Бэлшээриин газарые зүбөөр хэрэглэхэ.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй тогтоолhонhоо хойшо hүүлшын жэлдэ энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Республикымнай ажахынууд үнгэрhэн жэлдэ 12105 гектар сабшалан үтэгжүүлhэн, 7383 гектар дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ тарааhан байгаа. Мүн сабшалангай хүрьhэ hайжаруулхын тулада 23 мянга гаран гектар газар борнойлогдоhон, 5768 гектарта хүрьhэниинь соологдоhон байгаа. Олохон ажахынуудта шугы бургааhа сэбэрлэгдээ, намаг газар хатаагдаа. Үбhэ ногооной үрэhэн сасагдажа, ургасань үдхэрүүлэгдээ.

Сабшалангай болон бэлшээриин газарые hайжаруулхада, нэн түрүүн үбhэ ногооной ургаса ехэ болохо, ниитын малда тэжээл элбэгээр бэлдэхэ арга олгохо байна. Энээнтэй хамта, гектар бүриhөө үбhэнэй ехээр абтахада, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн горитойгоор хямдарна. Мал ажалhаа абтаха продукциин гаргаша хорооогдоно.

Сабшалангые ехээр hайжаруулжа шадаа hаа, үбhэ ногооень мүнөөнэйхиhөө 2—3 дахин ехэдхэхэ аргатайбди. Энэ түрүү ажахынуудай дүршэлhөө харагдана. Буряадай республикын туршалгын станциин гурбан жэлэй хүдэлмэриин дүй дүрэлhөө харахада, эндэ нилээд олон гектар газар шугы бургааhанhаа, болдогhоо сэбэрлэгдэжэ, үбhэнэй үрэhэн тараагдажа, сабшалан болгогдоhон байгаа. Тэндэhээнь мүнөө гектар бүриин 30—40 центнер үбhэн хуряагдана. Урдань энээнэй hайжаруулагдаагүй байхада, гектарай 7—8 центнер ургаса абтадаг hэн. Тиихэдэ hайн болгогдоhон зарим участогhаа га бүриин 55,7 центнер үбhэн хуряагдаа. Үбhэ ногооной ехэ ургаса абахада, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн хямдарна. Тэжээлэй единицэ дээрэ тоолон гаргахада, килограммай 2—3 мүнгэтэ болоно.

Мүн ондоошье ажахынуудай жэшээ дээрэhээ энээниие гэршэлэн харуулхаар. Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Нагмид Цыренов 1965 ондо 168 гектар сабшалан дээрэhээ га бүриин дунда зэргээр 21,6 центнер үбhэ хуряагаа. Мүн эндэхи, А. М. Ефимовай даадаг звеногойхид 342 га газарhаа гектарай 16,7 центнер үбhэ абаа. Ингэжэ ажалладаг луговодууд нютаг нютагуудаар олон бии.

Тиихэдэ олон ажахынууд уhалууриин системэнүүдые хэрэглэжэ, үбhэ ногооной ургасые горитой дээшэлүүлнэ. Жэшээлхэдэ, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхоздо 6 километр ханааб татагдажа, намагай уhан шэргээгдэhэн байба. Тиигээд 200 гектар сабшалантай болоhон, энэ участогhаа гектарай 8 центнер үбhэ хуряаhан байна.

Иимэ хүдэлмэри ябуулхада, түрүүшын жэлдэ гаргаша хэгдээшье hаа, абтаhан үбhөөрөө ашань харюулагдана ха юм.

Ц. ГАЛСАНОВ,
Эрхүүгэй хүдөө ажахын институдай аспирант.

> ***Хүсэ ба зөөри багаар гаргажа, тэжээл ехээр абаха, тииhэнэй үндэhөөр сабшалангай талмайн гектар бүриhөө тэжээлэй ургамалнуудые ехээр ургуулха.***
>
> **(КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектhээ)**

АГУУ ЛЕНИНЭ(Й) ПАРТИДА АМАР МЭНД(Э)

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд социализмын түрүүшын ороной эрхэтэдтэ гүнзэгы удхатай түүхэтэ ушар болохо байна. Тус съезд хадаа ашата hайхан коммунизмые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ тон шухала үүргэ дүүргэхэ байhаниинь мэдээжэ. КПСС-эй XXIII съезд дэлхэй дээрэхи ямаршье үзэлтэй бүхы хүнүүдэй анхаралые хандуулха. Энэньшье ойлгосотой. Хүн түрэлтэнэй хүгжэн дабшаха хэрэгтэ, тодорхойлбол, бүхы дэлхэй дээрэхи национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ ехэхэн нүлөө үзүүлхэ байна.

Энэ съезд дээрэ Агууехэ Октябриин мандаhан ороной газар дээрэ коммунизм байгуулгын теори болон практикын тодорхой асуудалнууд хэлсэгдэхэ. Совет хүнүүд долоон жэлэй түсэбые (1959-1965 онууд) амжалтатайгаар түгэсхэжэ, КПСС-эй XXIII съездые угтахань. Энэ хадаа айхабтар ехэ илалта болоhон байна. Түсэбэй ёhоор промышленна үйлэдбэри 80 процентээр нэмээхэ байгаа hаа, энэ долоон жэлэй туршада хараалагдаhан даабари hураггүй ехээр үлүүлэн дүүргэгдэhэн байна. Совет ажалшад 5 мянга гаран промышленна томо шэнэ предприятинүүдые ашаглалгада оруулhан, Совет засагай тогтоhон сагhаа хойшо 1958 он болотор баригдаhан шэнэ байрануудhаа тоогоороо үсөөн бэшэ байрын гэрнүүдые бодхооhон байха юм.

Долоон жэлэй туршада замбуулиниие шэнжэлхэ талаар, атомна элшэ хүсые амгалан байдалай уг зорилгодо хэрэглэхэ талаар туйлай ехэ дэбжэлтэ хангагдаа.

Совет хүн тухай, тэрэнэй ажана hайн байдал хангахын түлөө агуу Ленинэй партиин эсэшэ сусашагүйгөөр оролдожо байдагынь хари гүрэнэй хүн бүх(э)... нирхуулдаг. Колхознигу(уд)... си тогтоогдоо. Правите(льство)... дэлмэришэд болон алба(н)... дай налогые бага бол(гоо)... али огтолон болюулhа(н)... часай, зарим зэргын х(үдэлмэри)... шэдтэ зургаан часай хүд(элмэриин)... үдэр тогтооhон байна.

Хайра гамгүйгөөр хүш(ажуула)... жэдэг, хүсэрхэдэг байг(уулга)... —капитализмын эрхэ... иимэ ехэ амжалта туй(лаха)... гагүй ха юм. Социалис(тическэ)... тын эрхэ байдалда хам(аг)... юумэн хүнэй аша туhа(да)... Капиталис орондо үсөө(н)... баяшуул олониитэ а(жалшадые)... мүлжэн дарлажа байдаг.

Манай үеын хоёр онд(оо)... лалтын хоорондохи и(лгаа)... ехэ.

Арадай ажахые хүгж(өөхэ)... жэлэй түсэб тушаа (1966...) онууд) Директивэнүүдэй... КПСС-эй XXIII съезд дээ(рэ)... хэлсэгдэхэ. Энэ түсэб х(адаа)... арадай коммунис обще(ство)... гуулха хэрэгтэ ехэхэн үү(ргэ)... гэхэ юм. Совет гүрэнэй... хэшээл хадаа коммунизм(ын мате)... риально-техническэ үнд(эhэ)... ри байгуулха талаар ни(лээд)... шэнэ дэбжэлтэ туйлаха... зорюулагдана гэжэ таба(н жэлэй)... түсэбэй зорилгонууд эл(ээр)... гэршэлнэ. Мүн Советск(э)... өөрыгөө хамгаалха хүсэ... бэхижүүлхэ гэжэ хара(на)... Дэлхэйн элдэб хубида са(г)... ээрхэг түримхэй дай... байдаг империализмын... сагта СССР-эй экономи(к)... лон сэрэгэй түгэлдэр... найрамдал хамгаалха... түшэг тулгуури байха...

Хасан Ат-Тахир З...
Суданай олониитын... ябуу...

«Востокэнергомонтаж» трестын наймадахи хабсаралгын ...гай хүдэлмэришэд үдэр бүриингөө нормо үлүүлэн дүүрг(энэ)... ...раб Иван Полянскиин участок илангаяа шалгарна. Зура(г дээрэ)... (зүүн гарhаа): хабсаргагшад Николай Боянов, Андр(ей)... прораб Иван Полянский, Эдуард Белоконь, Петр ... ...гэгшэд.

С. БАЛДУЕВАЙ (фото).

Кишиневой трактор хабсаралгын завод КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, амжалтатайгаар хүдэлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кишиневой трактор хабсаралгын заводой бүтээhэн тракторнууд ашаалагдын талмай дээрэ асаргадажа байна.

ТАСС-ай фотохроникэ.

КОММУНИЗМ ТЭЭШЭ ШЭНЭ АЛХА(М)

Дэлхэй дээрэ анха түрүүн социализм байгуулаад, хүн түрэлтэнэй гэгээн hайхан ерээдүйе—коммунизм байгуулжа байгаа Советскэ Союзай арадтай аха дүүгэй хани барисаатай байhандаа Монголой арад захагүй ехэ баясадагшье, омогорходогшье байна.

Монгол арадай бүхы илалта болон туйлалтанууд Соведүүдэй оронтой таhаршагүй холбоотой. Манай хани барисаан болон харилсаа холбоон тушаа МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цыденбал монгол-совет хани барисаанай митинг дээрэ ингэжэ хэлээ hэн: «Манай ороной ажалша зон совет арадтай хэтэ мүнхынгөө хани барисаае, Советскэ Союзай Коммунис партитай МНРП-гэй аха дүүгэй нэгэдэлые, интернациональна бата бэхи холбоо барисаае монголой арадай революциин туйлай ехэ илалта мүн гэжэ тоолодог. Советскэ Союзтай аха дүүгэй хани нүхэсэл болон бүхы талын холбоо харилсаа байгуулха ябадал хадаа монголой арадай хуби заяанда, тэрэнэй шэнэ ажабайдал тогтоохын түлөө тэмсэлдэ ехэхэн үүргэ дүүргэhэн байна».

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съездын болохын урда тээ монгол совет арадуудай хоорондохи хани харилсаанда шэнэ алхам хэгдэhэн байна. Энэ жэлэй январьда КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци манай орондо айлшалаа. Аха дүү ороной этигэмэлнүүд МНР-эй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, хөөрэлдэhэн, социализм байгуулжа байгаа монгол арадай ажалай туйлалтанууднай танилсаhан байна. Түүхэдэ шухала удхатай документнүүдтэ гар табигдаа. Тэрэ хадаа социалис оронуудай нэгэдэл болон нягта холбоотой байлгые саашадань батадхаха, дэлхэй дээрэ социализмын байдал бэхижүүлхэ, МНР СССР хоёрой хоорондохи, МНРП КПСС хоёрой хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае хүгжөөхэ hайн hайхан хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха байhаниинь дамжаггүй. Марксизм-ленинизм болон пролетарска интернационализмда үндэhэлэн, дүүрэн тэгшэ эрхэ болон бэе бэеэ хүндэлхэ, бэе бэедээ туhа хүргэхэ заншал дээрэ тогтоhон МНР болон СССР хоёрой хоорондо баталагдаhан хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туhалалсалга тухай договор хадаа МНР-эй Агууехэ Арадай Хуралай Президиумээр ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр нэгэн дуугаар өөсэслэн баталагдаа. Энэ договор хадаа манай оронуудай хоорондохи hайн hайхан харилсаанай түүхэдэ шэнэ толотомо хуудаhа нээжэ үгэнэ.

КПСС-ые уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй алдар суута манлай гэжэ МНРП, бүхы монгол арад тоолодог. Тиимэhээ манай ороной коммунистнууд болон бүхы ажалшад КПСС-эй ээлжээтэ XXIII съездые политическэ шэнэ дэбжэлтээр, элэбхи үүсхэл ехэтэйгээр угтажа байна. Манай ороной промышленность МНР-эй арадай ажахые болон соёлые хүгжөөхэ дүрбэдэхи табан жэлэй түсэбэй түрүүшын жэл болохо 1966 оной хоёр hарын даабариие амжалтатайгаар дүүргээ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдhөө эдэ үдэрнүүдтэ hайн hайхан мэдээн ерэжэ байна. Тэдэнэр малай үбэлжэлгые дүүргэхэ, түл абажа тэнжээхэ эгээн харюусалгатай хүдэлмэри ябуулжа байна.

1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проекттэй Монголой ажалшад ехэхэн баяр баясхалантайгаар танилсажа байна.

Шэнэ табан жэлэй түсэбые бэелүүлгэ хадаа совет гүрэниие болон социализмын бусад оронуудые улам батадхаха, бүхы дэлхэйн революционно хүсые хүгжөөхэ, дэлхэй дээрэхи социализмын хүсые саашадань нэмээхэ байна гэжэ монгол арад тоолоно.

— Монгол арадай жаргалта ажабайдал болон hаруул hайхан ерээдүй хадаа түрэл МНРП-гэй сэсэ мэргэн ударидалгын, арадай аха дүүгэй hайн h(альганай)... туhа хүргэлгын аша үрэ м(үн)... гэжэ Гоби-Алтайн аймагай... «Коммунизмын түлөө» гэжэ хүдөө(гэй ажа)хын хамтаралай түрүү(лэгшэ)... МНР-эй Ажалай Баатар Г. Л... ху хэлэнэ.—Би шэнэ табан ж(элэй)... түсэб тушаа КПСС-эй XXIII (съез)дын Директивэнүүдэй про(ект)... hайнаар танилсааб. Тиин энэ... совет гүрэнэй коммунизм... хэхэ асари ехэ шэнэ алхам... тоолоноб. Совет арадай ам(жалта)... болон илалтанууд ажалша(д)... хүнүүдые баясуулна».

Ажалша юрын хүнэй эд... нүүд Ленинэй түрэhэн о(рон)... Ленинэй партиин ажалаа... жа байhан орондо бүхы... арадай хэды дуратай, хэн... гэтэй байhыень гэршэлнэ.

Н. ШАРАВ...
«Намын амьдрал» журн(алай) главна редак(тор).
(АП...)

Улаан-Баатар, март.
(Телефоноор абтаба).

ЭСЭГЫН ЗАМААР

Коммунист тухай хөөрөөн

Түрэл партиимнай ээлжээтэ ехэ хуралдаанай нээгдэхэ үдэр улам ойртожо байна. Съездэдэ бэлдэжэ байhан энэ үедэ ажалшадай эдэбхи үүсхэл, шэнэ габьёл өөдэ зэhэhэн эрмэлзэл, хүн бүхэнэй абьяас улам бадарна. Мүнөө энэ ехэ мүрысөөндэ оролсоhон түрүүшүүл, илангаяа коммунистнууд өөhэдынгөө бүтээсэ ехэтэй ажалаараа жэшээ харуулжа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдөө ажалай шэнэ амжалта тээшэ зоригжуулна. Энээндэ Клара Гуржаповна Гармаевагай үүсхэл, оролдосо ехэтэй ажалайнь арюун зам сэхэ харюу боложо үгэнэ. Баргажан нютагай XXII партийна съездын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермын ахалагша hаалишан Клара Гуржаповна сагаан эдеэ салгидуулжа эхилhээр хорёод жэлээ шахажа ябана.

Эхэ эсэгынгээ абари зан, ажалша бэрхыень абажа шадаhан Клара үетэн нүхэдэйнгөө дунда хододоо шалгаржа, согтой хүхюун наада зугаа дэлгэжэ ябадаг юм hэн. Энэньшье гайхалгүй юм бэзэ. Кларын абань Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадалсажа, Белоруссиин ой тайга соогуур фашис хохосуудай урдаhаа арад зонине бодхоожо, партизануудай бүлэг, удаань бригада эмхидхэжэ, дайсантай тэмсэhэн—уран зохёолшод Д. Хилтухин, А. Бальбуров гэгшэдэй «Ажаhуухые захирнаб» гэhэн повестиин герой Гуржаб Ванюшкеевич Очиров болоно. Тиимэhээ Клара эсэгынгээ арюун hайхан замые улам саашань үргэлжэлүүлжэ, ерээдүйдэ коммунизмын общество байгуулхын тула шармайн оролдожо ябадаг hайн hайхан hанаатай коммунист эхэнэр.

Сэхынь хэлэхэдэ, ажал хүдэлмэри дээрэнь саг үргэлжэ бэшэшье hаа, жэлэй туршада зайралдаhан нэгэ ушар тухай хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйбди... 1963 он. Хэнэйшье мэдэhээр, илангаяа Баргажанда хэзээ заяанай үзэгдөөгүй шанга хүйтэн болоhон. Газаа гарахада шара тооhон тунажа, хэрэггүйдэ иишэ тиишээ ошохоньшье бэрхэтэй. Теэд нахаб. Малда эдихэ юумэн хэрэгтэй. Хорёо соо хамаршье хадхаха үбhэн үгы. Ушарынь хэлэхэдэ, зундаа Баргажан голой үерлэхэдэ, сабшалангай ногоон дууhан шахуу уhанда орожо, үбhэн абгажа бираагүй бэлэй. Асарагдаа болоhон үбhэнэй буритай дээрэhээнь мал дурата дурагүйгөөр эдидэг байгаа. Эндэхид малаа ехэнхидээ хээрэ, хагда hайнтай бэлшээридэ адуулдаг hэн. Саhа шуурганай болоходо малдаа hоолоомо бүйлуулжа үгэхын тулада фермын hаалишад бултадаа бүхэли үдэрөөрөө хүдэлжэ, эсэшэнхэй юумэнүүд үдэшынгээ hаалга арай шамай дүүргэхэдэ, бага зэргэ зали абадаг байhан. Илангаяа Клара Гуржаповна малаа hайнаар эдеэлүүлхын хойноhоо ехэ оролдолго гаргадаг бэлэй. Тиигэжэ энэ жэлэй дүүрэхэдэ тус фермын hаалишад хамтадань 166600 килограмм hү hааhан байгаа. Энэнь hаамхай үнеэн дээрэ абажа үзэхэдэ, 1681 килограмм hүн хүртэнэ. Тиихэдэ Клара Гармаева үнеэн бүрииhөө 1964 килограмм hү hаажа, колхоз, аймаг доторoo дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн юм.

«Гидролиз. Энэнь хайшаа юумэн гээшэб. Туршадаг hаа?» гээд Клара Гармаева үнеэдээ hаажа ябахадаа, тэрэ үглөөгүүр радиогоор дуулаhан hонинoo hанаад, бодоод үзэнэ. «Hайса энээн тухай мэргэжэлтэдтэй зүбшэхэ, хэлсэхэ юм байна» гэжэ бодомжолходонь, hүн далайнь бүри ехээр салгидаха, малайнгаа хүшэ шадалай hайжарха болоhондо hанааниинь бага зэргэ амархадал гэhэн аад, элдэб бодолнууд толгой соонь орооd hалаха юм бэшэ...

Үдэшэлэн тээ колхозойнь хүтэлбэрилэгшэд ерэнхэй, hаалишадай ажабайдалаар hонирхоо ю.

— Бидэнэршье яашахабибди. Гансал малай эдихэ тэжээл дуталдана. Hүн багаар hаагдана, —гэжэ hаалишадай гомдоходо, тэндэ байhан Клара Гуржаповна иимэ асуудал табиба:

— Тэрэ гидролиз гэдэгыень туршажа үзэхэ үгы юумэ гүбди? Шагнаархажа ябахада, яhала hайн юумэн хэбэртэйл.

— Тон зүб хэлэнэт. Февраль hарада гидролизтой болохо ёhотойбди. Үглөөдэрhөө модошо дархад ерэжэ, тэжээл бүйлуулха кухни түхеэржэ эхилхэ. Энээнэйл бэлэн болоходо гидролизтой болоод байхат. Тэрэ городhoo асарагдаhан комбикормоёо гамнаарайгты. Энэтнай баhал тэрэ гидролиздо хэрэглэгдэхэ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр С. М. Тараскин харюусаhан байгаа.

Хахад hара шахуу саг соо хүдэлhэн барилгашад тэжээлэй кухни бэлэн болгожо, түрүүшын туршалгашье хэгдэбэ. Хэршэгдэhэн, ууралаар дэбтээгдэhэн hолоомо комбикормтой холёод, малдаа эдюулхэдэнь, угаа дуратайгаар ундалжа оробо. Долоон хоногой туршада эдэнэрээ иигэжэ тэжээгээд байхадань hүниньшье дээшэлжэ, hаалишан бүхэниие баясуулаа, омогорхуулаа бэлэй. Иигэжэ зунай тунга ногоондо гаратараа шэмэтэ тэжээл эдиhэн малынь намарайхидал адли хүшэ тамираар hайн болоhон байгаа. Тиигэжэ 1964 оной дүүрэхэдэ hү hаалинь дээшэлжэ, тус фермэ хамтадань 203.760 килограмм hааhан. Тиихэдэ энээниие үнеэн бүридэ тооложо үзэхэдэ, дунда зэргээр 2144 килограмм болоhон байна. Мүн 1965 ондошье энэ фермын hаалишад hайн амжалта туйлажа, колхоз, аймаг доторoo суудa гараhан байгаа. Тиихэдэл Баянголой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермын хэдэн hаалишад амжалтаараа Клараhаа бага зэргэ үлүү байhан. Зүгөөр Хялганын фермынхид түл абалгаараа аймаг доторoo эрхимүүдэй эрхим болоjо шадаhан юм. Колхозой үүлтэртэ фермые даагша Клара Гуржаповна эдэ амжалтынгаа түлөө Москва—Арадай ажахын туйлалтануудые харуулhан выставкэ ошожо, бүхы совет арадайнгаа туйлаhан амжалтатай танилсажа ерээ бэлэй.

Hүүлэй жэлнүүдтэ hаалишанай ажабайдалда болоhон үшөө нэгэ хубилалта тухай хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, Клара Гармаева ажахынгаа хүдэлмэридэ ябахадаа, партиин гэшүүн болохоор бэеэ зэhэдэг дээрэhээ, нэгэтэ колхозойнгоо парткомой секретариин ерэхэдэ, «Би партиин гэшүүн болохо дуратайб» гэжэ мэдүүлhэн юм.

— Клара Гуржаповна, зүб лэ шиидэбэ гээшэт. Энэ партиин Уставтай танилса, hүүлдэ мэдүүлгэ бэшээд, парткомдо ерээрэйгты,—гээд тиихэдэ парткомой секретарь ябаhан Ж. Б. Бадалаев ехэтэ hайшаажа хөөрэлдэhэн байгаа.

Тэрэ хөөрэлдөөнhөө хойшо хоёр hара шахуу сагай үнгэрөөд байхада, колхозой партийна организациин гэшүүд ээлжээтэ суглаагаа үнгэргэхэдөө, «КПСС-эй гэшүүндэ кандидадые абаха» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэhэн юм. Тииhээршье байтар «намтараа, хэжэ ябаhан ажал тухайгаа хөөрэжэ үгэг лэ» гэhэн дурадхал оробо.

— Асуудал, бии гү гээд суглаанай түрүүлэгшын hурахада:

— Үгы. Ойлгосотой.

— Манай Кларын хэhэн ажал хүдэлмэри бултанда ойлгосотой, мэдэхэшье байнабди. Манай хаpатар ургажа ябаhан улаан бургааhамнай. Үүлтэртэ фермые даагшаар хүдэлжэ эхилhэн үдэрhөө хойшо ниитын ажахые баяжуулхын хойноhоо шармайн оролдожо ябадаг. Партиин гэшүүндэ кандидадаар абахал гэhэн дурадхал оруулнаб,—гээд, колхозой үнинэй коммунистнуудай нэгэн С. М. Цыренов үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Ажал хүдэлмэриингөө түлөө оролдодог Клара Гуржаповна фермынгээ hаалишадай дунда ойлгуулалгын хүдэлмэри ходо ябуулжа, шэнэ hонинуудтай танилсуулжа, амжалта тээшэ уряалжа ябадаг ёhотойл коммунист хүн юм. Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг Клара Гармаева hүүлэй хоёр зарлалай туршада Уланай сомоной Соведэй депутадаар hунгагданхай.

Партиин райкомой гэшүүн Клара Гуржаповна Гармаева аймагай hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриhөө 2000 литр hү hааха уялгатай.

— Мүнөө даажа байhан үнеэдэймни олонхидынь түрэжэ, одоошье hүн далай элбэгээр салгидаха хаhань орожо байнхай. Кварталай түсэбhөө гадуур зуугаад литр hү тушааха зорилготойб. Энэмни партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ абаhан уялгымни дүн, бэлэг болог лэ, —гэжэ Клара Гармаева маанадта хөөрөө hэн.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
Г. БАДМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарhаа): түрүү hаалишад Ш. Бадмаева, К. Гармаева гэгшэд.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГТА

КПСС-эй XXIII съездэдэ зорюулагдаhан үдэшэ

Түнхэн тосхоной соёл гэгээрэлэй байшан соо КПСС-эй XXIII съездэдэ зорюулагдаhан үдэшэ болобо. Энэ үдэшэ дээрэ «Сибиряк» колхозой парткомой секретарь Ю. П. Седов, нютагай библиотекые даагша Н. Н. Пашнина, жэмэс болон овощ болбосоруулдаг заводой директор Г. Д. Домышев, профессионально-техническэ училищиин багша В. А. Попова гэгшэд өөhэд өөhэдынгөө коллективэй ажал хүдэлмэри тухай суглараагшадта тобшо тодоор хөөрэбэ.

Партиингаа болохоёо байгаа съездын хүндэлэлдэ тосхоной ажалшад ямар бэлэгүүдые бэлдэжэ байhан тухай хөөрэлдэhэн.

Эндэ суглараагшад Түнхэнэй дунда hургуулиин hурагшадай табиhан концерт hонирхожо харaa.

Галбайн hаалишад түрүүлнэ

Эдэ hаалишад КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой. Эдэнэр январь, февраль hарануудта нёдондо жэлэй энэ үедэ орходоо хамагай ехэ hү hаагаа. Жэшээнь, февраль hара соо Галбайн фермын коллективэй гэшүүд үнеэн бүриhөө 145 килограмм hү hаажа, КПСС-эй райкомой болон аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байна.

Март hара соо түс фермын ажал хэрэг бүри урагшатай hайнаар ябана. Олохон hаалишад суудхэ бүхэндэ үнеэн бүриhөө 8—9 литр hү hаана ха юм.

Һонирхолтой лекци

Түүхын наукануудай кандидат Тарас Максимович Михайлов манай Түнхэндэ хэдэн хоногой туршада айлшалба. Энэ нүхэр мэнэ hаяхан Харбяангуудай худөөгэй клуб соо «Ламын шажанай хархис удха тухай» гэhэн лекци уншаа. Энэ лекциие шагнахаяа хүн зон хэзээ хэзээнэйхиhээ олоор суглараба.

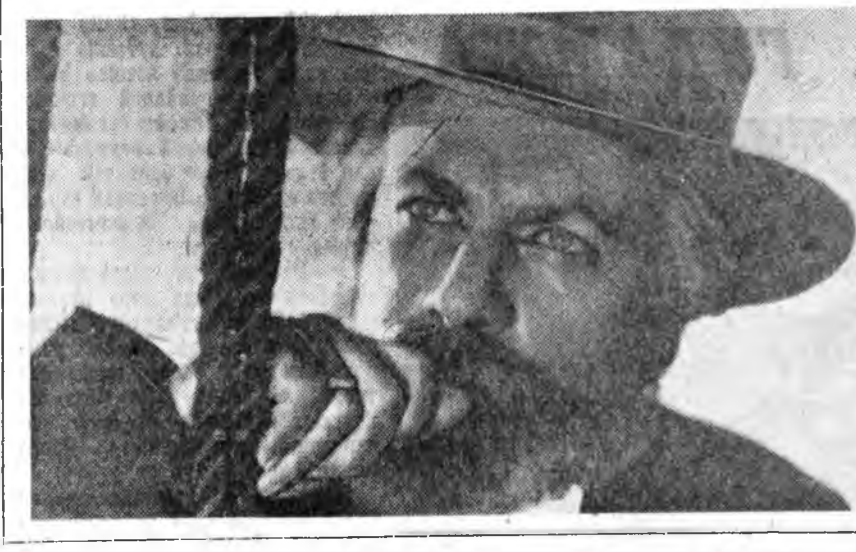
Лекциин hүүлээр нүхэр Михайловhаа олон асуудалнуудые hураа, бурханда шүтэдэг зонуудай дунда шажанда эсэргүү пропаганда hайса ябуулха тушаа hанамжанууд хэлэгдээ.

Пропагандистнуудай семинар

Политическэ hуралсалай кружогууд, семинарнуудай, политhургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэ удэрэй семинар КПСС-эй райком үнгэргэбэ. Энэ семинар дээрэ 1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект тухай партиин райкомой секретарь Н. И. Крючков лекци уншаба.

Энэ семинарта сугларhан пропагандистнууд коммунистнуудай политическэ hуралсал хайшан гэжэ эмхидхэдэг тухайдаа хөөрэлдэбэ.

Б. ШИРЕТОРОВ.

«Галые хулгайлалга» гэжэ Г. Серебряковагай романай удхаар «Мосфильм» гэжэ студида режиссер Г. Рошалиин табиhан «Год, как жизнь» гэжэ шэнэ уран hайханай фильмhээ кадр. Карл Марксын ролиис артист Игорь Кваша наадана. Сценариин авторнууд Галина Серебрякова, Григорий Рошаль. Главна операторнууд—Леонид Косматов, Александр Симонов.

ТАСС-ай фотохронико.

Хүмүүжүүлгэ тухай

ҺАНАЛАА ТАБИМААР АСУУДАЛ

«Буряад үнэн» газетын энэ оной февралиин 25-най номерто республикын Гэгээрэлэй министерствын инспектор Д. Ошоровой бэшэhэн статьяе уншажа танилсабаб.

Мүнөө Директивэнүүдэй проект олоной дунда табигдажа, зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Энээнтэй хамта залуу үетэниие хүмүүжүүлжэ ябаhан багшанарайшье хэлэхэ, hанамжалха юумэн дүүрэн лэ байна шэнги.

Адаглан хаража ябахада, hүүлэй 4—5 жэлнүүд соо түрэлхи хэлэн ба литературaар hурагшадай мэдэсэ нилээн доошолоо гээшэ ха гэжэ ажагламаар болонхой.

4-дэхи классые дүүргэhэн hурагшадай дунда уншалгын дүршэл олоогүй, грамматикын дүримүүдые хүсэд hайса мэдэхэгүй, орфографическа режим сахидаггүй hурагшадые 5-дахи класстa гаргадаг болоhонhoo шалтагаалжа, hурагшад түрэлхи хэлээр, литературaар hанаhанда хүрэнэгүй.

Энэ ушар хэдэн шалтагаантай гэжэ hанагдана. Нэгэдэхеэр, программа соохи үзэхэ зүйлнүүд дан ехэ, хоёрдохёор, эхин классуудта түрэлхи хэлэндэ, уншалгада ехэ hаналаа табинагүй, гурбадахяар, түрэлхи хэлэндэ, уншалгада ехэ гыень хорооhон дээрэhээ шудалха ёhотой темэнүүдээ халирхайгаа үзэдэг болоhонhoo эдэ бүгэдэ шалтагаална.

3—4-дэхи классуудта хэлэлгын хубинуудые үзэhэнее 5—6-дахи классуудта дабтан hурадаг болонхой гээшэ. Эхин классуудта орфографи hайнаар үзэжэ гараа hаань, 4-дэхи классайхин 5-дахи класста хангалтатай hайн hураха аргатай байна.

Эхин классуудай багшанарай hурагшадтаа орфографическа режим хүсэд hайнаар сахюулдаггүй дээрэhээнь, бэшэлгэдээ абзац хэхэгүй, талмай дээгүүр бэшэхэ, үзэгүүдээ буруугаар бэшэхэ, дэбтэрэйнгээ гаршаг зүбөөр бэшэжэ шадахагүй, hалан байдаг. Тиимэ hурагшад олон алдуу хэнэ ха юм. Тиимэhээ эхин классуудта сэбэр бэшэлгэдэ методикын ёhoop онсо анхарал табигдаха ушартай. Эхин классуудай hурагшадта орфографическа режим тон наряар сахюулжа hургаха шухала.

Литературна уншалга VI класста «Арадай аман зохёол» гэhэн хуби соо «Хурса хүбүүн» гэжэ монгол онтохониие оруулангхай гээшэ. Манай буряад арадай аман зохёолдо иимэшүү удхатай онтохон олдоогүй юм гээбы даа. Элдэб монгол үгэнүүдтэй танилсуулжа, багшанар сагая барадаг байна.

VII класста драматическа зохёолнуудтай танилсуулхадаа, А. Шадаевай «Мэргэн» гэжэ комеди үгтэнэ. Энэ пьесын хүмүүжүүлхы үүргэ багашаг гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, 12—13 наhатай hурагшадта атаа жүтөөнэй, hамуу hалихай ябадал тухай hануулан хэлэжэ байхада балай аятай бэшэ гэжэ hанагдана. Энэ пьесэ уншуулжа байхадаа ганса hурагшад эшэжэ, улайжа сайжа байдаг бэшэ, уншуулжа байhан багшашье улайха сайха ябадалда ородог гээшэ. Тиимэhээ Агын округой түрэлхи хэлэнэй багшанар энэ «Мэргэн» пьесын орондо Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэжэ комеди үзэхэ гэжэ шиидхэhэн байна.

VIII класста литературaар үзэхэ, уншаха юумэн айхабтар ехэ, неделиин 1 час соо тэрэ олон зохёолнуудые яажа уншажа амжахабши даа, литературын программаhаа лаб гурбанай нэгыень хорооxo хэрэгтэй.

Юрэнхы 5—8-дахи классуудта үзэхэ литературада урданай, бүри Эсэгэ ороной дайнhаа урда тээхи совет үеын ажабайдал харуулhан зохёолнууд оронхой. Тиимэ болохолоороо энэ үеын ажабайдалда холбоотой, коммунис хүмүүжэлдэ ёhотой hайн нүлөө үгэхэ зохёолнуудые оруулхаар болоо гэжэ hанамаар. Энээгээрээ урданай, бүри дайнай урда тээхи совет үеын зохёолнуудые огтолон хаяха гэнэ бэшэб, тэрэ зохёолнуудтай танилсажа, буряадайнгаа урданай ба хорёод, гушаад онуудай ажабайдалтай танилсаха тон шухала.

1960 ондо хэблэгдэhэн «Изложени бэшүүлхэ статьянуудай сборник» соо үгтэhэн текстнүүд ута унжагарнууд. Түрэлхи хэлэ заалтын сагуудай класс бүхэндэ хороогдоходо, неделиин 1—2 урок грамматика гү, али бэшэгэй хэлэ шудалалгада үгтэнэ ха юм. Тиин 45 минута соо тиимэ ута текстээр hурагшад изложени бэшэжэ заяандаашье үрдихэгүй байна. Тиимэhээ, хожомоо шэнэдхэн зохёоходоо, али болохо аргаар богони аад, эли тодо, тоб тэмэ удхатай текстнүүдые шэлэн оложо оруулха аабза гэжэ авторнуудтань захиха байналди.

Б. НАМСАРАИН,
багша.

Агын округ.

Зүрхэнэй халуун үгэнүүд

ЭНХЭ ЭЛҮҮРЭЙ „ДАРХАШУУЛ"

Орёо хүшэр операци хүүлэжэ, амин голоо абаруулhан зон иигэжэ хирургнуудые нэрлэдэг гээшэ. Энэнь ехэ зүб. Би өөрынгөө бэе дээрэ хирургнуудай эди шэди үзөөб.

Республикын больницын гурбадахи хирургическа таhагта дүрбэ hара аргалуулжа, хүндэ үбшэндэ дайрагдажа үхэхынгөө туйлда хүрэhэн аад, эдэгэжэ гарааб. Энэ таhагые даагша Андрей Иннокентьевич Жалсараев, республикын главна хирург Владимир Васильевич Балдынов гэгшэд эльгэндэм тон шадабаритайгаар операци хэжэ, эдэгэхэ найдал багатай болоhон энэ мүсыемни урданайнь түхэлдэ оруулжа шадаа.

Ами наhыемни хамгаалhан эдэ «долёобортоо домтой, эрхыдээ эмтэй» хүндэтэ нүхэдтэ гүнзэгы ехээр баяр хүргэхэ үгэмниш олдоногүй. Хүн зоной элүүр ябахын түлөө хүсэ шадалаа, бэлиг мэргэжэлээ дууhыень үгэдэг, үбшэнтэндэ зүлгы зохидоор хандадаг хирургнууд нүхэд Балдынов Жалсараев хоёрто, гурбадахи хирургическа таhагай бүхы врач, сестра, нянинуудта халуун зүрхэнэй баясхалан хүргэнөб. Тэдэнэрэй хүдэлмэридэнь али болохо амжалта, ажабайдалдань hайн hайхан жаргал гүнзэгы сэдьхэлhээ хүргэнэб.

Содном ДАНЦАРАНОВ,
Ахын аймагай хэлхеэ-холбоонай узелай начальник.

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай Культурын байшангай хореографическа кружогой коллектив уран тоё хатар наада харуулдагаараа суурхадаг юм. Зураг дээрэ: Света Парфенова Людмила Лийлу гэгшэд ээлжээтэ наадаяа харуулжа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ
фото.

ТООЛОЖО БАРАШАГҮЙ АЛМАЗ

ЯКУТСК. (ТАСС-ай корр. **П. Егоров**). «Мирный» гэжэ руднигай экскаваторщик, Социалис Ажалай Герой яхад Семен Митрофанович Васильев КПСС-эй XXIII съездын делегадаар hунгагдаа. Энэмнай шухаг минерал малтан абалгаяа долоон жэл соо 17 дахин нэмээhэн, Мирный, Ленск гэжэ городуудые, Айхал, Алмазный, Таежный гэжэ поселогуудые бодхооhон Яхадай алмазшадай алдарта армиин түлөөлэгшэ болоно.

Яхадтахи алмазай тоо байнь абташагүй элбэг юм. Эндэ алмазтай хэдэн олон газарнууд олдонхой. Табан жэлэй турша соо алмаз малтан абалга гурба дахин нэмэхэ байха. Мирный хотоhoo хойгуур 500 километр газарта шанаржуулгын комбинадай хоёрдохи ээлжээнэй барилга хэгдэжэ дүүрэхэ. Эндэ хушамал галерейнүүдээр холбогдоhон гэрнүүдтэй, үйлсэгүй город байгуулагдаха юм.

ШЭНХИНЭЭТЭ МҮРНҮҮДЫЕ ЗЭДЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

Залуу бэшэгшэдэй шүлэгүүдэй шэнжэлэл

«Буряад үнэн» газетын редакцида үдэр бүри «сүүмхээр дүүрэн зүрхэнүүд» ерэжэл байдаг. Тэдэнэй олонхинь залуу бэшэгшэдэй шүлэгүүд. Авторнуудынь—сэрэгэй албатан, студентнэр, hурагшад, эдир колхознигууд болон хүдэлмэришэд. Орон нютагаа, совет зоной баатар ажалые, инаг нүхэрөө магтан дууlаhан мүрнүүд соонь эдир зүрхэнүүдэй сохилон лугшахань дуулдахадал гэнэ. Зүгөөр залуу бэшэгшэдтэ шүлэг зохёолгын дүршэл, шадабари үшөөл дутана гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Бидэ түс шэнжэлэл соогоо хэдэн нүхэдэй түрүүшын туршалгануудые хаража үзэхэ зорилготойбди.

Алексадр Цырендоржиев (Мухар-Шэбэрэй аймагай Хүсөөтэ нютаг) «Магтанаб», «Ажалай түрүүшүүл тодорно» гэжэ хоёр шүлэг эльгээбэ. Түрүүшынгээ шүлэг соо залуу автор «түрэл Коммунис партияа түүрээн дуулаха жаргалтай» байhанаа мэдүүлнэ. Энэнь ехэл hайн гээшэ ааб даа. Гэбэшье парти тухай hайн шүлэг зохёохо гээшэ айхабтар хүшэр зорилго ха юм даа. Тиигээд лэ:

> Хурса гүүрhэм таталыш,
> Хүсэ зоригым шангадыш(?),
> Хэтын хэтэдэ мүнхэл
> Коммунис hайхан партимни,—

гэхэдэнь, шүлэг боложо биранагүй бшуу. Хоёрдохи шүлэгынь мүн лэ ёhотой поэзиин амисхалгүй, толгой холбуулжа бэшэhэн юрэнхы мэдээсэл болошоо.

ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэ М. Б. гэдэг А. Пушкинай, С. Есенинэй, М. Джалилиин, Г. Тукайн шүлэгүүдэй хэдэн оршуулга эльгээгээ. «Хэрбээ оршуулгануудыемни хэблээ hаа гү, али тарээн тухаймни хэлсээнэй болоо hаа, намда нюуса нэрэ (псевдоним) hанаарайгты» гэhэн гүйлтатайгаар оршуулагша хандаба. Редакци гээшэ авторнуудта нюуса нэрэ хубаалаг эмхи зургаан бэшэ ха юм. Нюуса нэрэ абалга—бэшэгшэдэй өөhэдынь хэрэг. Тиитэрээ бодото нэрээ нюухаяа хүсөө хадатнай нэрэ, обогойтнай түрүүшын үзэгүүдые заабабди. Оршуулгынтнай шанар тухай хэлэхэ болоо hаа, иимэ: «Чаадаевта», «Хаалгын хүн» гэhэн оршуулгануудтнай ёhотой буряад боложо шадаагүй. Бусад оршуулгануудтнай горитойхон дутуу, дунданудтай байна. Тэрээнhээ гадна бэшэгэй дүримэй талаар ехэ олон алдуутай. «Буряад хэлэнэй грамматикаар оройдоол гурбан классай эрдэмтэй хүм. Тиимэhээ, алдуу хэхээ айжа, ородоор бэшэбэб,»—гэжэ редакцида хандаhан тэмдэг соогоо омогорхон бэшэнэт. Теэд ородоошье бэшэхэдээ, олон алдуу хэдэгтнай халагламаар байна.

Хүдөө ажахын институдай студент **Сергей Галсанов** «Инагтаа», «Саяан ууладаа» гэhэн шүлэгүүдые эльгээбэ. «Баглаа набшата хүhан доро» хоюулан hуужа хоноhоноо hайрхан дурдажа,, мохоо модохи үгэнүүдые хайша хэрэгээр холбожорхиходо, уран шүлэг болодоггүй. Инаг дуран тухай шүлэгтэ поэзи баhал хэрэгтэй юм. Тэрээнгүйгөөр ямаршье шүлэг бүтэдэггүй. Поэт Дондок Улзытуевай дуран тухай мүрнүүдые уншаад үзэгты:

> Нюдэншни—hогоони hайхан нюдэн бэлэйл,
> Уралшни—үлир мэтэ аад,
> дуугай үсэд бэлэйт
> Виндарья!
> Тэнгэриин сөнхир мандал зүhэн,
> Тэрэ hайхан нюдыеш hиилэхэмнай аа гү,
> Уралсан сэгээн уhан дээрэ уян сагаан
> бэеыеш зураxaмни аа гү,
> Улааганын амтан шүүhээр али,
> Уралыеш бүйлуулан бүтээгээд али,
> Замбиин ирагуу аялга дуудан,
> Залуухан сэдьхэлээр hэргээхэмни аа гү?

Мүр бүхэниинь поэзеэр сээжэ дүүрэн амилна бэшэ гү? Иимэ шүлэгые хүн бүхэн дуратайгаар уншаха, сээжэдээ хадуухал! Саашань хэлэхэдэ, залуу нүхэрэй «Саяан ууладаа» гээшэнь баhа уран зохёол боложо бираагүй.

Совет сэрэгшэ **Дугар Дылгыров** хоёр шүлэг эльгээбэ. Энэ нүхэрнай урда тээнь яhала олон шүлэгүүдые бэшэжэ, «гүүрhаяа элээhэн» хүн ха гэжэ тухайлагдана. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй шүлэгэй мүрнүүд яhала шүрбэhэлигүүд: үгэнүүдынь байра hуурияа олонхойнууд. Теэд автор ажабайдалай хамаг орёо зурганууды хүү мэдэхэ болоhон маягтайгаар «Наhандаа нэгэ...» гэжэ шүлэг соогоо хүйтөөр мүhэрэн, үбсүүгээ тоншон, дан бүдүүлигээр иигэжэ домоглоно:

> Эрьежэ гэдэргээ харахашье дурамгүй.
> Элдэб алдуу хэтдээ бэзэ хамаагүй.
> Наhандаа нэгэ үгтэhэн жаргал ха юм,
> Найрлахадашье, зугаалхадашье ядаг юм.

«Хүн—гэхэдэ омогтойгоор соностодог!»—гэжэ агуу ехэ совет уран зохёолшо А. М. Горький бэшээ hэн. Ажабайдалай «университет» шудалжа, «хүл нюсэгэтэнэйшье» дунда ябаха үедөө Алексей Максимович hайншье, муушье юумэ үзөө, хараа. Теэд ажабайдалда дайралдадаг муу муухай юумэнтэй огто эбсээгүй. А. М. Горький хүндэ этигэдэг hэн, хүн тухай дуугаа, hайн hайханиие ерүүлжэ шадаха хүсэн тухайнь дуугаа наhан соогоо дуулаал! «Хүнэй түрэлгэ» гэжэ рассказ соонь иимэ мүрнүүд бии: «Дэлхэй дээрэ хүн боложо түрэхэ—hайхан лэ тушаал гээшэ даа. Теэд түрүүшынгээ шүлэгүүдhээ эхилжэ, үнэ сэнгүйхэн ушаралта ябадалнуудаа хөөршөөн зохидшооходоо, «харзын дээжэ шэмэжэ садаhанаа» сэдьхэлээ ханангяар дурсахадаа, ганса дахин үгтэhэн наhанайнгаа жаргалые хүн хадаа хүниие «наадалжа», «баhажа», «балбажа» үнгэргэдэг юм гэнэ гүт, нүхэр Дылгыров? Иимэ шүлэгүүдээр уншагшадта hайшаагдажа, тэдэнэй анхарал татаха гээл hаа, эндүүрнэт.

«Зэдын үнэн» газетэдэ хүдэлдэг **Галина Раднаева** хэдэн шүлэгөө редакцида эльгээбэ. Тэрэнэй шүлэгүүдэй мүр бүхэниинь эдир наhанай зол жаргалаар билтаранхай. Түрэл дайдаяа, тойрожо байгаа ажабайдалаа баяртай нюдөөр шэртэхэдээ, шүлэгөөр хөөрэхэ дуран хүрэдэг ха юм. Тиигэжэ хужүүншэгээршье hаа, түрүүшын мүрнүүд түрэдэг.

> Хабсагайеш махан, нүхэдөөрөө намналсаад,
> Эльгэ дүүрэн тэшатанаса энеэгээб.
> Энэрхы сэдьхэлээр мундаргадаш дурлаад,
> Түрүүшынгээ шүлэгые түүрээжэ туршааб,—

гэжэ эдир басаган «Гунзан уулая шэртээб» гэжэ шүлэг соогоо хангюурдана. Гэбэшье тэрэнэй нэрлэгдэhэн болоод, бусад «Хүхижэ ябаhан эдиршүүлэй нэгэмби», «Үхибүүн наhаяа hооргэнь бусааhайб», «Таладаа жаргалтайб» гэhэн шүлэгүүд hайса мүлигдөөгүй, hалаар бэшээтэй. Зүгөөр Галина Раднаева уран зохёол hонирходог ха, хожомоо гарынь нугаржа, бараг шүлэгүүдые бэшэдэг болохо аабза гэжэ таамагламаар.

Энээнhээ урда тээ «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоhон А. Бадаевай, М. Осодоевой болон бусадай статьянууд дотор шүлэг зохёолго тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэhэн байха. Литературaар hонирходог нүхэд тэдэниие уншаhан, танилсаhан байгаа бэзэ. Шүлэг зохёолгон гээшэ өөрын түсхай дүримтэй байдаг, залуу бэшэгшэ бүхэн тэрэниие шудалха ёhотой. Эрдэмээ дээшэлүүлхын түлөө, шэнхинээтэ мүрнүүдээ зэдэлүүлжэ hураxын түлөө ород, буряад зохёолнуудые уншаха, уншаха, үшөө дахин уншаха шухала даа.

Цырендулма ДОНДОГОИ,
поэтесса.

НАРАТА ГУДАМЖА

— Солнечна гэhэн гудамжа хаана хаб, городой али булангдань гээшэб?—гэжэ худөөhөөшье ерэhэн бэшэ, харин бухы наhаараа городто ажаhуудаг, ажалладаг дүшөөд гарамгай наhанай хүнэй hурахадань:

— Нарин сэмбын фабрикын хажуудахана, бүлэг нарhануул соо—томо панелеэр баригдаhан, үндэр сагаан оройдоол хоёр гэр харагдаха,—гэжэ ойлгуулбабди.

«Хоёр томо гэрнүүд» гэжэ гүбэд гэхэдэ, тэрэ хүмнай бага зэргэ гайхаашье hаа, «hайн даа» гөхэеэшье мартаад, дүтэлжэ ябаhан трамвай тээшэ ябашоо hэн...

Эндэхи микрорайоной дүрбэдэхи—Солнечна (Нарата) гэжэ гудамжа байгша оной февраль соо бии болоо юм. 60 байратай гэрнүүдтэ ехэнхидээ Буряадай барилгын Управлениин хүдэлмэрилэд hүүжэ ороhон юм.

— Маанадай энэ гэртэ hүүжэ түбхинэжэ байхада тэрэ нүгөөдэ тэрэй барилга дууhахань үдышэг гэжэ hанагша hэм. Харин томо панелеэр гэр бариха гээшэмнай түргэн лэ байна даа,—гэжэ барилга-хабсаралгын хоёрдохи управлениин хүдэлмэришэн Павел Кармин хөөрэнэ.

Бүри hая ашаглалгада үгтэhэн Солнечна 33-дахи хоёрдохи гэр мүн лэ табан дабхар, үндэр hаруул.

— Минии байра али алинhааашье hаруул, дулаахан хаш. Урматайшье, зохидшье, ажалайнгаа hүүлдэ уужам зохид гэртээ элдэб юумэ хэхэдэ,—гэжэ гэр барилгын комбинадай суглуулан хабсаргагша Наталин хөөрэнэ.

hаянай бии болгогдожо байгаа энэ гудамжадамнай баригдажа эхилhэн гэрнүүд бултадаа томо панелеэр хабсаргагдаха юм. Эндэхи барилганууд городой 300 жэлэй ойн баярай hайндэр болотор баригдажа, бултадаа ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

Баригдажа байгаа 60 байратай гурбадахи гэртэ дархашуул, штукатурщигуудай ажал эхилhээр тиимэшье удаан болоодүй. Эндэхи барилгашад КПСС-эй XXIII съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха зорилготой, эршэмтэй hайнаар хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэр энэ гэрээ хараалагдаhан сагhаань урид ашаглалгада үгэжэ, хүн зоноо баясуулха зорилготой.

Дм. БАЛДУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Солнечна гудамжада томо панелеэр бодхоогдоhон шэнэ гэр харуулагдана.

Авторай фото.

Юртэмсэ дээрэ юун болоноб?

НАТО дотор сошордолго болоно

Хойто-атлантическа бүлэглэлдэ хабаададаг бусад 14 ороной үмэнэ президент де Голлиин hаяхан табиhан асуудалые «НАТО-гүй байнхаар, Парижгүй байгаа hаа дээрэ», —гээд, Бонной тусхай тушаалтад сэгнэhэн байна. Францийн газар дээрэ хариин, хамагай түрүүндэ, американ баазануудай байха гуримые хубилгаха тушаа хоёр талын хэлсээ хэхэ тухай Францийн эрилтэ бүхы баруун оронуудай хэблэлдэ hүүлшын хэдэн үдэрэй турша соо ехэ эдэбхитэйгээр зүбшэгдэжэ байнхай. Холбоото Штадуудай президент Джонсондо генерал де Голль түрүүн тусхай бэшэгээр хандажа, энэ эрилтэ табиhан байгаа гэжэ мэдээжэ. Харин хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhоор, Вашингтонhоо түргэнөөр харюу абтаhан байгаа. Тэрэнэй текст соносхогдоогүй. Гэбэшье Францийн газар дээрэхи американ болон бусад натовско баазанууд тухай Парижтай хоёр талын хэлсээ хэхэhээ Вашингтон эрид шууд арсаhан байгаа гэжэ баруун оронуудай шэнжэлэгшэдтэ мэдээжэ болоо. Тиихэтэй хамта Францийн правительство мүн лэ иимэ удхатай бэшэгүүдые НАТО-гой бусад гэшүүдтэ эльгээhэн байна. Франци хадаа НАТО-гой сэрэгүүдэй составта ородог Францийн бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые өөрынгөө ороной командовани доро абахые, тэрэшэлэн газар дээрэнь байhан бүхы «хариин юумэнүүдые» өөрынгөө хиналта доро оруулхые хүсэhэн байна бшуу.

НАТО-е хубилгаха эрилтэ үнинhөө хойшо табижа байhан Парижай дүрсагдаhан алхамууд хадаа Хойто-атлантическа бүлэглэл тушаа Францийн баримталдаг политикын хүгжэлтэнь болоно гээшэ. Франци Дундада далайн болон Атлантическа флотуудаа hаяшаг НАТО-гой составhаа гаргаhан, бүлэглэлэй далайн-сэрэгүүдэй штабуудhаа өөhэдынгөө түлөөлэгшэдые дуудан бусааhан, энэ сэрэгэй организаци дотор Америкын эзэрхэлгэдэ эсэргүү бусад ябуулганууды хэhэн байгаа.

НАТО тушаа Францийн баримталдаг хараа бодолые тайлбарилхадаа, Францийн гадаадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль иигэжэ мэдүүлээ. Хойто-атлантическа хэлсээнэй ёhоор байгуулагдаhан организаци маанадые хангангагүй гэжэ өөрынгөө союзнигуудта Франци 8 жэлэй турша соо мэдүүлдэг байгаа. Гэбэшье hая болотор «Дулии хүнүүдэй дуу гаралсаан шэнги» хөөрэлдөөнүүд болодог байгаа гээд тэрэ ажаглалта хэhэн байна. Уласхоорондын оршон байдалай хубилhан тухай хэлэхэдээ, Кув де Мюрвиль иигэжэ онсолон тэмдэглээ. НАТО-до хабаадалгатай холбоотой элдэб ушар байдалнууд «угаа тааруугүй ябадалда хүргэнэ». Хойто-атлантическа бүлэглэлдэ хабаададаг байхадаа, «Франци гадаадымнай политика өөрымнай гарта байна гэжэ этигэхэ эргэгүй болодог байна».

Франци национальна аша туhаяа хаража, бүрин хүсэд эрхэтэй байхые, Вашингтоной болон Бонной эзэрхэг түримхэй этэгээдүүдээр урашагта муухай ааша гаргалгануудта тухируулхагүй гэжэ эрмэлзэдэг байhаниинь элитэ байгаа бшуу. Тэдэ НАТО-гой удамаршад хадаа Франциhаа Баруун Европын бусад оронууд жэшээ абажа болохо гэжэ тоолодог дээрэhээ энэ эрмэлзэлгэдэнь эсэргүүсэжэ ороhон байна. Де Голлиин бэшэгэй Вашингтондо, НАТО-гой гэшүүн бусад ороной ниислэлнүүдтэ шэнжэлэгдэжэ үшөө үрдигдөөгүй байхада, Францида эсэргүү хамтын добтолго хэгдэжэ эхилhэн байна. Баруун Европын союз гэжэ нэрлэгдэдэг организацида хамаатай гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн Лондондо яаралтайгаар зарлагдаhан байгаа. Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Стюарт НАТО-е хамгаалhан үгэ энэ зүблөөн дээрэ хэлээ. Хойто-атлантическа бүлэгые эмхитэй гуримтай болгохо зорилгоор Америкын дээдэ зэргэтэ эмиссарнууд Европо яаралтайгаар эльгээгдэhэн байха юм. НАТО-гой гэшүүн 14 ороной түлөөлэгшэдэй зүблөөн Парижда атлантическа бүлэглэлэй штабквартирада болоо, тэрээндэ Франци хабаадаагүй.

Тус бүлэглэлдэ хабаададаг бусад бүхы ороной нэгэдэмэл фронт Францида эсэргүүгээр байгуулхые НАТО-гой хүтэлбэрилэгшэд hэлэнэ. Зүгөөр баримтануудай харуулжа үгэhэнэй ёhоор, американо-англо-боннско дипломатиин оролдолтонуудта НАТО-гой хэдэ хэдэн гэшүүд зүбшөөхэ янзагүйгөөр хандадаг байна. Де Голлиин бэшэгтэ эрид шанга харюу үгэхые Норвегиин правительство буруушаагаа. Дани, Греци, Турци, НАТО-гой бусад зарим гэшүүд мүн лэ эрид шанга харюу үгэлгэhөө зайсаха оролдолго гаргана.

Яаба хээбэшье Францийн эрид шууд ябуулга Хойто-атлантическа бүлэглэл дотороо бэрхэшээлые бүри гүнзэгырүүлээ. «Де Голль тон зүб юумэ хэлэнэ. НАТО гэжэ союз туушараа» гээд Лондоной «Дейли экспресс» газетэ ажаглалта хэhэн байна. Гэбэшье буу зэбсэг яаралтайгаар тухеэрхэ политика бэелүүлхын түлөө, НАТО гэжэ сэрэгэй бүлэглэлые аршалхын түлөө США-гай, Англиин, Баруун Германиин зонхилхы этэгээдүүд оролдоhон зангаараа.

Каиртахи уулзалга

Араб оронуудай правительствануудые толгойлогшонорой гурбадахи зүблөөн Каирта болоод, январиин 17-до хүдэлмэреэ дүүргээ. Араб премьернүүдэй мүнөөнэй уулзалгын зүбшэхэ зүйлнүүдтэ араб оронуудай политическэ ажабайдалай заншалта асуудалнууд зорюулагданхай гэжэ даб дээрэ hанагдахаар байгаа бшуу. Элэ асуудалнуудай тоодо элдэб hалбаринуудай талаар араб оронуудай харилсаа холбоо бэхижүүлхэ, жэлэй урда тээ болоhон шанга арсалдааhаа уламжалан, Баруун Германитай байгуулагдаха харилсаанай асуудалнууд, Урда Аравиие болон бусадые Англиин колониальна дарлалтаhаа сүлөөлхэ асуудалнууд зүбшэхэ зүйлдэнь оролсоно. Империалистнуудай hанаашалганууд болон үгэсэлгэнүүдтэ араб оронууд эрид шангаар эсэргүүсэхэ гээд зүблөөнэй шиидхэбэринүүд соо заагданхай. Тусхайлбал, жэлэй урда тээ таhалдуулагдаhан дипломатическа харилсаагаа Баруун Германитай hэргээхэгүй гэжэ араб оронуудта Каирай конференци hанамжалан дурадхаа. Дүтын Зүүн зүгтэ США-гай бэелүүлдэг харата муухай политикые араб оронуудай хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад буруушаагаа, сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хамааралсахагүй гол ёhонуудые сахиха байhан тухайгаа үшөө дахин элирхэйлэн мэдүүлээ.

Араб оронуудые hонирхуулдаг асуудалнуудые хаража үзэлгэдэ Каиртахи зүблөөндэ хабаадагшад ядахадаа иимэ шангаар хандааб гэхэдэ, шэнэ бүлэглэл байгуулха гэhэн шалтаг бариад, энэ районда өөрынгөө байдалые үргэдхэн бэхижүүлхэ гэжэ империалис хүсэнүүд улам бүри ехээр hэдэлгэ гаргадаг болоо. Баруун оронуудай зарим этэгээдүүд, тэдэнтэй холбоотой араб оронуудтахи хархис хүсэнүүд «Исламский пакт» гэдэг бүлэглэл байгуулхые оролдоно. Энэ юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, араб оронуудта социально-политическэ тусхай оршон байдал тохёолдонхой. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй замда колонизаторнуудай бодхоhон бүхы hаад хаалтанууд хамажа хаягдаа гэжэ мэдээжэ. Мэдээжэ Багдадска пакт, Эйзенхауэрай доктрина гэдэгүүд урагшагүйдөө hэн. Мүн СЕНТО гэжэ сэрэгэй бүлэглэл ехэ бэрхэшээлдэ оронхой. Энэ бүлэглэлдэ ородог Дүтын болон Дундада Зүүн зүгэй оронууд баруунай империалис гүрэнүүдтэй холбоотой байха тээшэ уршагтай гэжэ бүри гүнзэгыгөөр мэдэрдэг болоо.

Тиихэтэй хамта араб оронуудта, илангаяа ОАР, Сири болон Алжирта баруун оронуудай капиталhаа болон феодально-буржуазна этэгээдүүдэй эзэрхэлтэhээ дулдыданги хуушанай экономическа туримууд үгы хэгдэжэ байнхай. Хэдэ хэдэн араб оронуудта капитализмда эсэргүү эрмэлзэлгэнүүд булюу ехээр гарадаг болоод байнхай. Мүлжэгшэ ангинуудай, баруунай үзэл баримталдаг политическэ хүсэнүүдэй эсэргүүсэлтэ хэбэшье, тэдэнэр өөhэдөө зам табижа байhаар. hаяын жэшээ абажа үзэбэл, Сиридэ февралиин 23-да болоhон ушарhаа уламжалан, консервативна этэгээдүүдые засагhаа зайсуулжа, ороноо ёhотойл шэнэдхэлгын замда оруулжа шадаhан хүсэнүүд зонхилхы БААС парти догор булюу байдалтай болоhон байха юм.

Империализмда эсэргүү политика бэелүүлдэг түрүү араб оронуудай жэшээ уласхоорондын оршондо, мүн араб оронуудта ехэ удха шанартай. Араб оронуудай социальна шэнэдхэлгэнүүдтэ hаад ушаруулхые, хархис хүсэнүүдэй болон империализмын байдал бэхижүүлхые оролдолог этэгээдүүд энээниие hайн олгодог байха юм.

Тиимэhээ империалистнууд болон хархис хүсэнүүдэй түсэбүүдые тааhан олонхи араб оронууд «Исламский пакт» гэдэгые эрид шууд эльшэлhэн, буруушааhан байха юм. Империалис политикын үрэ бологшо энэ бүлэглэлые эрид шууд буруушаажа байhанаа ОАР, Сири, Алжир, Йемен болон бусад хэдэн оронуудай правительствануд тусгаар элишэлэн мэдүүлhэн байха юм. «Исламский пакт» тухай асуудал Каиртахи зүблөөн дээрэ зорюута табигдаагүй гэбэшье, араб зүүн зүгэй арадуудай, бэеэ даанхай байдалда, социальна дэбжэлтэдэ эсэргүүгээр хэгдэжэ байhан үгэсэлгые шажан мүргэлөөр халхалха гэhэн шэнэ түхэлэй колонизаторнуудай болон хархис этэгээдүүдэй hэдэлгэнүүдые зүблөөндэ хабаадагшадай нилээд олониинь буруушаажа үгэ хэлэhэн байха юм.

Ф. СЕЙФУЛЬ-МУЛЮКОВ.
(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1966 оной мартын 22.

„АГИТАТОРАЙ БЛОКНОТ"

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда, агитациин таhагай hарадаа хоёр удаа гарадаг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ—дүрбэдэхи номер буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, уншагшадтаа тараагдаба.

Блокнодой галар хуудаhан дээрэ партиин XXIII съездын делегат, Үдын совхозой хонишон Н. Тогмитовагай дүрэ зураг хэблэгдэнхэй.

«Хөөрэлдөө хэхэ материал» гэhэн бүлэгтэ Улаан-Үдэ хотын Политическэ гэгээрэлэй байшангай консультант **И. Поляковагай** — «Ажалша эхэ, ниитын ажал ябуулагша» гэhэн hонирхолтой материал тоо, баримтануудтайгаар толилогдоо. Блокнодой хуудаhа саашань иража харахаламнай. **В. Титковой**—«Олон жэл соо шалгагдаhан хани барисаан» гэhэн статья hонирхуулна.

«КПСС-эй XXIII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая!» гэhэн бүлэгтэ Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой локомотивна депогой парткомой секретарь **И. Лесовой** гэгшын «Алмалта ехэтэй ажаллахын түлөө» гэhэн ста[тья] толилогдонхой.

«Хөөрэлдөөндөө хүрэг лэ» гэ[hэн] бүлэг соо «Долоон жэлэй дор[и] алхам» гэhэн гаршаг доро 1[9..] ондо СССР-эй арадай ажахын х[үгжэлтын] гүрэнэй түсэбэй дүүрг[элтын] дүнгүүд тухай hонирхол[той] мэдээсэлнүүд бии.

ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН hОНИН

ЭМЭЙ ШАНАРТАЙ УТАhАН

КАПРОН, нейлон, лавсан гэдэгүүдые үхибүүдшье мэдэхэ байха. Гэхэ зуура летилан, биолан, иодин гээшые үсөөхэн хүн мэдэхэ бээзэ. Иимэ нэрэнүүд бүри hаяханайл синтетическэ утаhанай аймагта бии болонхой. Ленинградтахи Кировэй нэрэмжэтэ текстильнэ институдай хүдэлмэрилэгшэд Латвиин ССР-эй Наукануудай академиин органическа синтезэй институдай бүлэг эрдэмтэдтэй хамта үбшэн үүдхэдэг бактеринүүдые, хорхойнуудые үгы хэжэ шадаха полимерна утаhа дэлхэй дээрэ анха түрүүн бии болгоо.

Полимерhээ бүридэдэг эмэй зүйлнүүд (препарат) фармацевтнүүдые, фармакологуудые үнинhөө хойшо hонирхуулдаг байhан. Эмэй зүйлнүүд юрэнхыдөө бэе махабадhаа түргөөр гараад, ехэнхи хубинь таража үгы болошодог байгаа.

Мүнөө эмүүдэй нүлөөе ехэ болгохо полимернүүд эмдом бүйлүүлагшадта туhа хүргэнэ. Тиимэ бодосуудай эмтэ шанарые алдуулхагүйн хойноhоо оролдохо хэрэгтэй. Полимернүүдые молекулэйнь шэгнүүрэй, хайлаха температурынь талаар шэлэн бүридүүлбэл, элдэб болзор соо хүсэеэ гээхэгүй эмүүдые бии болгожо шадагдаха. Тиимэ полимернүүдэй сурхагууд, утаhанууд уяха боохо материалай ба эмэй үүргэ дүүргэжэ шадаха юм.

Ленинградай текстильнэ институдай лабораториин хүдэлмэрилэгшэд үбшэнэй элдэб хорхойнуудые үхүүлдэг утаhа олохо зорилго табяад, тиимэ материалнуудые бии болгохо зорилготой шэнжэлгэ хэhэн байна.

Иимэ утаhые хубсаhа хунар оёхын тула хэрэглэхэhээ гадна, мүн элдэб продуктын гутахагүй орёолто болохоор материал хэхэ арга олгоно. Тэрээгээр уhа, агаар сэбэрлэхэ шүүр хөжэ, медицинскэ халаад оёхын тула хэрэглэжэ болохо юм.

Химигүүд ондоо үнэтэ зүйл—хлоринай хэмэл утаhа медицинэдэ бэлэглээ. Хлор ба этилен иимэ полимер бүтээхэ гол зүйл болоно. Энэнь ямар талаараа hайн бэ гэхэдэ, бэеын арhа дайрахадаа электрын элшэ бэлэхэнээр халдаадаг юм. Электрын hулахан разрядууд хэрхэ, радикулит, подагра үбшэнтэндэ туhа хүргэдэг.

Юрий ДРУГОВ. (АПН).

ЛОРИНИТ

Лоринит гээшэ синтети[ческэ] шэнэ материал. Энэмнай А[рме]нийн үзэсхэлэн hайхан нют[аг] Лорнин нэрээр нэрлэгдэ[нэ]. Армениин эрдэмтэд-хими[гүүд] трикотаж нэхэдэг үйлэдб[эри] үлэгдэлнүүдые тусхай шүү[...] болбосоруулжа, шэнэ шана[ртай] материал бии болгоо.

Булад дабтадаг станогу[удта] хэрэглэгдэхэ подшипнигу[уд] лоринидээр хэдэг боло[но]. Эдэнь ондоо подшипнигуу[д]hаа hураггүй бүхэ байшоо.

(ТАСС)

ФТОРОТАН

Бэе махабад бадайруулан[гүй], дэхэ мэдэрэлгүй болгодог ш[энэ] арга—фторотаниие Ленин[град]дай химигүүд Ошдев, Цир[...] гэгшэд бии болгоо.

СССР-эй Медицинын эрд[эмэй] академиин гэшүүн-коррес[пон]дент профессор М. Д. Маш[ков]ский ТАСС-ай корреспонде[нтдэ] иигэжэ мэдээсэбэ:

— Фторотан хэрэглэх[э] наркозhоо үлүү түргөөр, ех[э] мэдээ табюулдаг. Операци[...] хэдэ үбдэдэггүй, hэриhэн [...]нонь муу хойшолон ушарда[гүй] юм.

(ТАСС)

ШЕРСТОНИТРОН

Хэмэл, синтетическэ утаhа[н]дые бүрилдүүлхэ шэнжэлгэ[...]дэг Украинын институдай [...] гэжэлтэд шэнэ янзын утаhа болгоод, тэрэнээ «шерсто[нит]рон» гэжэ нэрлэhэн [...]. Энэнь ноохон шэнги дулаан [...] бүри бүхэ, хямда сэнтэй юм.

Институдай туршалгын [фаб]рика «шерстонитрон» ута[hа]жэлэй hүүл болотор 13 м[ян]ган үлүүтэй элдэб янзын сви[тер], жакет ба кофточконуудые н[эхэжэ] гаргахаар хараална.

(ТАСС).

„МЕЛАН"

«Стяуа Рошие» фирмын [...]шагтай, саб сагаан үнгэтэй [...]рүүшын джемпернүүд Киш[инёв] хотын магазинуудта оробо. [...]дэнь «мелан» гэдэг хэмэл [...] утаhаар нэхэгдэнхэй, газаа [...] гөөрөөшье, шанарайнгаа [...] лааршье ноохонhоо дутах[агүй] байна. Угааhанай hүүлээр а[...]гар үнгэеэ алдадаггүй, сэб[...] хэдэ агшадаггүй, нуглаа[...]даггүй.

(ТАСС)

ШАТАР

ХЭН ЧЕМПИОН БЭ[...]

Городой 300 жэлэй ойдо [...]рюулагдан шатаршадай [...] хэдэн үдэрэй туршада бол[...] наадан дүүрэбэ. Эндэ хүдэ[...]ришэн, слесарь Петр Тог[лоев] нэгэшье хүндэ шүүгдэнгүй, [...] дамар бэрхээр наадажа, [...] пионой нэрэ зэргэдэ хүр[өө]. Тиигэжэ Петр Тоглоев а[...] боломоор 12-hоо 10,5 очк[о] болоhон. Хоёрдохи hуу[ри] мастерта кандидат Ю[...] Мельников гараба. Гурб[адахи] hуурие С. Сангадиев, Б. [...]куев, А. Игумнов, В. Гонзо[...]ский, С. Салтанов гэгшэд [...]лээ. Эдэнэр тус тустаа а[...]лихан—8—8 очкотой бол[...] байна.

А. ИГУМНО[В].

ХИЛЫН СААНАhАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Япон-совет экономическа зүблөөн

ТОКИО. (ТАСС). Японой болон Советскэ Союзай научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай хоорондо холбоо байгуулха, научно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй делегацинуудые бэе бэедэ улам олоор эльгээлсэхэ, научно-техническэ информаци абалсажа байха асуудалнууд Японой ниислэлдэ боложо байhан япон-совет экономическа нэгэдэхи зүблөөнэй мартын 19-нэй заседанида хаража үзэгдөө.

Япон-совет экономическа харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ, Япон болон Советскэ Союз хоёрой хоорондохи худалдаа наймаа үргэдхэхэ асуудалнуудаар зүблөөндэ хабаадажа байhан хоёр делегаци зургаан үдэрэй турша соо hанамжануудаа мэдэлсэжэ байна. Зүблөөн таатай hайн оршон байдалда үнгэрнэ. Советскэ Сибириие болон Алас-Дурна зүгые хүгжөөхэ талаар, тусхайлбал, Сахалиндахи байгаалиин газай уурхай ашаглаха тухай асуудалаар КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектээр хараалагдаhан түсэбүүдтэ Японой ээзд баяшуулай түлөөлэгшэд угаа ехээр hонирхоно.

Зүблөөндэ хабаадажа байhан Советскэ делегациин гэшүүд мартын 19-дэ Киото ороо. Эндэхи промышленна центрнүүдтэй танилсаhанайнгаа hүүлээр эрье шадарай нютагуудай хоорондо худалдаа наймаа хүгжөөхэ асуудалаар конференцидэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэд хабаадаха юм. Энэ конференци Ниигатада болохо байна.

НАЯГАН: СССР-эй хүдэлмэришэдтэй аха дүүгэй холбоо байгуулхые бидэнэр хүсэнэбди

СИНГАПУР. (ТАСС). Советскэ худалдаа наймаанай-экономическа делегациин хүндэлэлдэ зорюулан, Сингапурай профсоюзуудай национальна конгрессэй ЦК мартын 18-да обед хээ.

Советскэ Союзда юунэй боложо байhан тухай имагтал баруун оронуудай хиналта шалгалтада орожо гараhан хазагайруулагдаhан мэдээнүүдhээ, Сингапурай түүхын ехэнхи хубиин турша соо мэдэдэг байгаабди. Мүнөө энэ агууехэ социалис ороной түлөөлэгшэдтэй уулзажа, худалдаа наймаанай болон экономическа харилсаа холбооной элдэб асуудалнуудые тэдэнтэй зүбшэн хэлсэжэ байhандаа бидэнэр баясанабди гээд, профсоюзуудай конгрессэй түлөөлэгшэ Хо Си Бен амаршалгын үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Мүнөөнэй уулзалга СССР-эй арадуудай болон Сингапурай хоорондо, совет, сингапур хүдэлмэришэдэй хоорондо үгэеэ ойлголсохо ябадалда хүргэхэ гэжэ найдажа байhанаа Хо Си Бен элирхэйлэн мэдүүлээ. Совет-сингапур худалдаа наймаан хоёр ороной арадуудай аша туhада таараландаха гэжэ Сингапурай профсоюзуудай национальна конгресс тоолоно.

Советскэ Союзай хүдэлмэришэдтэ амаршалга дамжуулхыень советскэ делегациие профсоюзуудай национальна конгрессэй генеральна секретарь Наяган конгрессэйнгээ зүгhөө гуйhан байна.

Пакистанай гражданска авиациин министерствын мэдүүлгэ

КАРАЧИ. (ТАСС). Урда Родезидэ бүридхэлдэ абтаhан самолёдуудай Пакистанай газар дээгүүр ниидэлгэ, тэрэнэй аэродромуудые хэрэглэлгэ саашадаа зүбшөөгдэхэгүй гээд, Пакистанай Гражданска авиациин министерство мэдүүлээ. Энэ хорилто Урда Родези руу саг үргэлжэ гү, али заримдаа ниидэн ошодог уласхоорондын авиакомпанинуудай самолёдуудта мүн лэ хабаадалсана.

Хесус Фариа Венесуэлэhээ гаража ошобо

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэлын коммунис партиин генеральна секретарь, урдын сенатор Хесус Фариа оронhоо гаража ошоо. Тэрэниие сэрэгэй госпитальhоо Майкети аэродром сэхэ асарhан байха юм. Фариа Рим ниидэн ороо.

Венесуэлын компартиин генеральна секретарь 29 hарын турша соо түрмэдэ hууhан байна.

Зүүнэй үзэл баримталдаг революционно партиин урдань бии байхада, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд байhан Доминго Альберто Ранхель, Хесус Касаль гэгшэд Фариатай хамта оронhоо ниидэн гаража ошоо. Тэдэнэр мүн лэ түрмэдэ hуужа байhанаа гараhан байха юм.

Бидэнэр тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэбди

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Гватемалада социалис общество байгуулхын тулада бидэнэр саашадаа тэмсэхэбди» гээд, Гватемалын партизануудай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Луис Турсиос Лима «Нью-Йорк таймс» газетын корреспондент Генри Джайнигертэ мэдүүлээ. Турсиос гэгшын толгойн түлөө 25 мянган доллар шагнал үгтэхөөр соносхогдонхой юм. Турсиос американ журналистнуудай Гватемалын ниислэлдэ хөөрэлдэхэдөө партизануудай түсэбүүд тухай хэлэжэ үгөө. Тусхайлбал, кадрнуудые бэлдэхэ болон тараашадай дунда хэгдэхэ хүдэлмэри тухай асуудалда тэмсэлэй энэ шатада тусгаар анхарал хандуулагдана гээд партизануудай хүтэлбэрилэгшэ онсолон тэмдэглээ. Урдань Гватемалын армиин офицер байгааб, үгытэй ядуу, хүндэ хүшэр эрхэ байдалда арадайнгаа ажаhуудалые хожомынь мэдэжэ абахадаа партизануудай тала руу ороhон байнааб гээд Турсиос хэлээ.

Сагаан байшан соо уулзалга болобо

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Гражданска эрхын түлөө негритян хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй президент Джонсон мартын 18-да Сагаан байшан соо уулзаа. Энээн тухай хэблэлэй асуудалнуудай талаар Сагаан байшангай түлөөлэгшэ Мойерс мэдээсэхэдээ, вице-президент Хэмфри, юстициин министр Катценбах гэгшэд уулзалга дээрэ байлсаа гэжэ мэдүүлээ.

Орон дотор расова илгаа гаргалгатай холбоотой асуудалнуудые негритян хүтэлбэрилэгшэдтэй президент зүбшэн хэлсээ гээд Мойерс хэлээ. Элэ хүтэлбэрилэгшэдэй дунда Мартин Лютер Кинг, Рой Уилкинс болон бусад байлсаа.

Ирагай премьер-министрэй мэдүүлгэ

КАИР. (ТАСС). Бэеэ абанги байха политика сэрэгэй хэлсээнүүдые баталха үзэл бодолтой огто тааралдахагүй. Тиимэhээ бидэнэр Исламска пактые буруушаанабди гээд, энэ дэ ерээд байhан Ирагай премьер-министр Аль-Баззаз Египедэй «Аль-Гумхурия» газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлээ. Бэеэ абанги байха гол ёhонуудые баримталдаг бүхы араб болон араб бэшэшье оронууд Исламска пакт байгуулха уряае дэмжэхэгүй ёhотой гэжэ hанамжалжа байhанаа Аль Баззаз элирхэйлээ. Энэ хадаа исламска арадуудтай харилсаа холбоо байгуулхагүй гэhэн удхатай бэшэ гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ. Таатай харилсаа холбоон туhатайшье, заатагүй байгуулагдахашье ёhотой гээд Аль Баззаз нэмээжэ хэлээ. Зүгөөр аха дүү исламска хани нэгэдэлэй хоорондо харилсаа байгуулга сэрэгэй союз байгуулха уряа хоёрой хоорондо гүнзэгы ехэ илгаа бии.

КАРАКАС. Ажамидаран hуухада шухала болохо юумын хүндэржэ байhанда эсэргүүсэлгын демонстраци Венесуэлын ниислэлдэ боло. Ганса январиин турша соо эдээ хоолой продуктнуудай сэн 20 шахуу процентээр хүндэрhэн байха юм. Нельсон Рокфеллертэ хамаатай компанинуудай нэгэн 120 мянган литр ку Маракайбо нуур уруу асхаа гэжэ мэдэхэдээ, арад зон угаа ехээр уур сухалаа хүрэн буhалгаалжа ороо.

ТАСС-ай фотохроникэ.

ПРАВДА БУРЯТ[ИИ]

Мүнөөдэрэй номер[тэ]

Нэгэдэхи хуудаhа[н] Хабар зунай хүдэлмэ[ри] модошодой бэлэдхэл т[...] түрүү бэшэг. СССР-эй [Дээдэ] ховно Соведэй Президи[умай] Указууд. «Хоринхид [...] хэнэ»—Хоринн аймагай [кол]хозуудай хүдэлмэриш[эдэй] амжалта тухай матери[ал].

Хоёрдохи хуудаhа[н] арадай хиналтын хууда[hан].

Гурбадахи хуудаhа[н] хилын саанаhаа мэдэ[элнүүд] болон АПН-эй матер[иал]нууд.

Дүрбэдэхи хуудаhа[н] АПН-эй материал. Н[...] нютагай hонин. Сонос[хол]нууд.

Редактор
Ц. О. ОЧИР[ОВ]

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан[-Удэ], **улица Ленина, 35. Телефоны:** редактора—23-67, зам. ре[дак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27[...] отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышлен[ный] —48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов партийной жи[зни] —40-49, идеологический—24-74, советского строительст[ва и] быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, инфор[ма]ции—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со[вете] Министров Бурятской АССР.

Н01483. Зак. № [...]